

www.musavat.com

MUSAVAT

**Yeni iliniz
və Həmrəylik
Günü
mübarək!**

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 dekabr 2017-ci il-4 yanvar 2018-ci il Şənbə № 276 (6889) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Fatma Abdullazadə və başqaları
Azərbaycanı necə yeyiblər...**

Tutduğu postdan sui-istifadə edən vəzifəli memurların sayları onlardır

● yazısı səh.4-də

Savaş 2018-ə qaldı - gələcək il Şuşada!..

● yazısı səh.9-da

**“Prezidentin bizi təltif etməsi dəyərdir, qayğıdır, diqqətdir” -
Tənzilə Rüstəmخانli**

● yazısı səh.3-də

**Türkiyə Qərb bloku ilə
münasibətləri yumşaldır**

● yazısı səh.8-də

**Prezident seçkiləri -
martda, yoxsa oktyabrda...**

● yazısı səh.5-də

**Kremlin ideoloqunun 5 rayon
təklifi - tələ, yoxsa...**

● yazısı səh.11-də

**Fazil Məmmədovun
çevrəsində həbs hazırlıqları**

● yazısı səh.13-də

**“Türk-NATO-su”
Azərbaycan-Türkiyə hərbi birliyi
əsnasında yarana bilər - rəylər**

● yazısı səh.11-də

**Azərbaycan parlamentindən
Gürcüstan hökumətinə sərt təpkilər**

● yazısı səh.12-də

**Ağstafada dəhşətli qətl - kişini
öldürüb yolun kənarına atdılar**

● yazısı səh.14-də

**Bayram günlərində manat
stabil qalacaq**

● yazısı səh.14-də

İLİN “TOP 10” HADİSƏSİ - AZƏRBAYCAN DAHA ZİDDİYYƏTLİ BİR İLƏ GİRİR

2017-ci il də ölkə üçün təlatümlü il oldu; Qarabağ məsələsində ciddi dönüş olmasa da, Azərbaycan öz müvazinətini və sabitliyini saxladı, regiondakı və dünyadakı rolunu artırdı; manatın sabit kursu təmin edildi...

**Artur Rəsizadə yeni ilin ilk aylarında yola
salınır - yerinə kimin gəldiyi məlumdur**

Yeni baş nazir olacaq namizəd hazırda nazirdir; iqtidar 2018- üçün tam fərqli taktika planlaşdırır ● yazısı səh.5-də

**Milli Qəhrəmanın
deputat xanımı
Flora Qasımova:
“Qisas hissi
içimi yandırır”**

● yazısı səh.6-da

**Elxan Şahinoğlu:
“Azərbaycan
Rusiyadan 5-6
milyard dollar
silah alıb və bunda
Roqozinin də
xidməti var”**

● yazısı səh.9-da

**Nəsiman Yaqublu:
“Azərbaycanda
ilk siyasi və gizli
partiyayı
yaradan Azər
Qasımzadə olub”**

● yazısı səh.10-da

Prezident "Yanardağ"dakı dözülməz vəziyyətin aradan qaldırılması üçün tapşırıq verdi

Prezident İlham Əliyev dekabrın 29-da Mehdiabad-Dığah-Məmmədli avtomobil yolunun açılışında iştirak etdikdən sonra "Yanardağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruyuna baxıb.

"Report"un xəbərinə görə, qoruqdakı vəziyyətlə tanış olan dövlət başçısı burada şəraitin dözülməz olduğunu bildirdi. Qeyd edib ki, bu qoruğa həm Azərbaycan vətəndaşları, həm də çoxsaylı turistlər gəlir və buradakı şərait ölkəmizin bugünkü inkişaf səviyyəsinə uyğun deyil.

Prezident İlham Əliyev aidiyyəti dövlət qurumlarına ciddi tapşırıq verib ki, bu dözülməz vəziyyət qısa müddət ərzində aradan qaldırılsın, Azərbaycan vətəndaşları və turistlər üçün yüksək standartlara cavab verən şərait yaradılsın.

Azərbaycan Xalça Muzeyini 80 min şəxs ziyarət edib

"Bu il Azərbaycan Xalça Muzeyini 80 min nəfərdən artıq şəxs ziyarət edib". Musavat.com-un məlumatına görə, bu sözləri Azərbaycan Xalça Muzeyinin direktoru, ICOM Azərbaycan Milli Komitəsinin sədri, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Şirin Məlikova 2017-ci ilin yekunları ilə bağlı söylədiyi fikirlərində bildirib.

O deyib ki, 2017-ci il muzey üçün xüsusilə əlamətdar bir il olub. Bu il muzeyin 50 illiyinin qeyd olunduğunu vurğulayan muzeyin direktoru bu münasibətlə ilboyu çoxsaylı beynəlxalq simpozium, konfrans və seminarlar, həmçinin ustad dərsləri, müxtəlif mövzularda mühazirələr, dəyirmi masalar, təlimlərin keçirildiyini diqqətə çatdırıb. Ümumiyyətlə, Azərbaycan Xalça Muzeyi son iki il ərzində xalça, milli geyim, zərgərlik, batika və tikmə nümunələri, arxeoloji qazıntılar zamanı tapılan əşyaların daxil olduğu 44 eksponat əldə edib ki, bunların bir qismi satın alınmış və ya hədiyyə olaraq qəbul edilib.

Şirin Məlikova onu da deyib ki, 2017-ci ildə Azərbaycan Xalça Muzeyi "TripAdvisor" saytının ilin ən yaxşı muzeyi kimi "Mükəmməllik sertifikatı"nı alıb. Həmçinin bu il Azərbaycan Xalça Muzeyi "Avropanın ən yaxşı muzeyi" nominasiyası üzrə 40 məşhur muzeyin sırasında yer alıb və 2018-ci ildə bu mükafatı qazanmaq üçün böyük şansı var.

□ NURLAN

Bayram günləri banklar gücləndirilmiş iş rejimində fəaliyyət göstərəcək

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının (Palata) tövsiyəsi ilə 30 dekabr - 3 yanvar bayram günləri ərzində bankların filial və şöbələri gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq.

Palatadan Trend-ə verilən məlumata görə, bayram günlərində ölkəmizdə səfərdə olan turistlərin və ölkə vətəndaşlarının valyuta mübadiləsi xidmətlərinə rahat çıxış imkanlarının təmin edilməsi məqsədilə ümumilikdə 24 bankın 139 filial və şöbəsi 30 dekabr - 3 yanvar tarixlərində müştərilərə xidmət göstərəcək (bankların iş qrafiki cədvəldə təqdim edilir).

Bayram günlərində Palata tərəfindən yaradılmış bankların fəaliyyətinə nəzarət üzrə xüsusi monitorinq qrupu fəaliyyət göstərəcəkdir. İstehlakçılara fasiləsiz xidmət göstərən qaynar xətt vasitəsilə hər hansı sual və şikayətlə Palataya müraciət etmək mümkün olacaq.

Elan

Yeni il və Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü ilə əlaqədar "Yeni Musavat" qəzetinin növbəti sayı yanvarın 5-də satışda olacaq.

Azərbaycanda ictimai yerlərdə siqaret çəkilməsi qadağan edildi

Qanunu pozanlar 30 manatdan 1000 manata qədər cərimələnəcək

"Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında" qanun bu gündən qüvvəyə minib. APA-nın məlumatına görə, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev qanunun tətbiqi barədə dekabrın 29-da fərman imzalayıb.

Qanuna əsasən, tütün məmulatlarından (siqaret) sulu qəlyan və elektron siqaretdən bu yerlərdə istifadə qadağandır:

- təhsil və tərbiyə müəssisələri, onların əraziləri;
- səhiyyə, reabilitasiya və sanatoriya-kurort müəssisələri, onların əraziləri (açıq məkanlar və xüsusi ayrılmış qapalı yerlər istisna olmaqla). Belə yerlərə dair tələblər müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunacaq);
- mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq bütün müəssisə, idarə və təşkilatlar, iş yerləri (açıq məkanlar və xüsusi ayrılmış qapalı yerlər istisna olmaqla);
- idman yarışları və başqa kütləvi tədbirlərin keçirildiyi zallar;
- restoranlar, kafelər, barlar daxil olmaqla, ictimai-iaşə obyektləri (açıq məkanlar və xüsusi ayrılmış qapalı yerlər istisna olmaqla)
- ticarət obyektləri;
- məişət obyektləri;
- sosial xidmət müəssisələri;
- yerləşdirmə vasitələri (tütün çəkmələri üçün mehmanxanalarda otaqlar və xüsusi yerlər ayrılmasına icazə verilir);
- teatr və kinoteatrlar, sirk binaları, sərgi və nümayiş salonları, oxu zalları, kitabxanalar, muzeylər, habelə digər

mədəniyyət obyektləri;

- uşağ meydançaları;
- yerüstü qapalı və yeraltı piyada keçidləri;
- müntəzəm şəhərdaxili (rayondaxili), şəhərlərarası (rayonlararası) və beynəlxalq marşrutlar üzrə hərəkət edən avtobuslar, sənişin daşımaları üzrə ümumi istifadədə olan avtomobil nəqliyyatı vasitələri və taksini avtomobillər;
- metropoliten stansiyalarının vestibülləri, keçidləri, platformaları və vaqonları;
- hava ttp://apa.az/tag/hava nəqliyyatı vasitələri, demir yolu qatarları (qatann xüsusi ayrılmış yerləri istisna olmaqla). Su nəqliyyatı vasitələri (xüsusi ayrılmış yerlər istisna olmaqla);
- tütün çəkmək üçün xüsusi ayrılmış yerlər istisna olmaqla hava ttp://apa.az/tag/hava və dəniz (çay) limanlarının inzibati binaları, demir yolu vaqzalları, avtovağzallar (avtostansiyalarda) və avtobusların dayanacaq məntəqələri;
- liftlərdə və çoxmənzilli yaşayış binalarının ümumi istifadədə olan yerlər;

- taksofonlar;

- yanacaq doldurma məntəqələri, o cümlədən tezalışan maddələrin saxlandığı bina və müəssisələr;
- Qeyd edək ki, tütün məmulatlarından (siqaret) sulu qəlyan və elektron siqaretdən istifadəyə eyni zamanda xüsusi ayrılmış yerlər istisna olmaqla, motel, hostel, habelə fiziki şəxslərin gecələməsi və ən azı 24 saat ərzində qala biləcəkləri digər yerləşdirmə obyektlərində də icazə verilməyəcək.

Inzibati Xətalər Məcəlləsinin 212.1. maddəsinə əsasən, qadağan edilmiş yerlərdə siqaret çəkməyə görə otuz manat məbləğində cərimə ediləcəkdir.

Müəssisələrdə, idarələrdə, təşkilatlarda siqaret çəkmək üçün xüsusi yerlərin ayrılmasının və görünən yerlərdə "siqaret çəkmək qadağandır" xəbərdarlıq yazısının və ya işarəsinin olmasının təmin edilməməsinə görə işə vəzifəli şəxslər dörd yüz manat məbləğində, hüquqi şəxslər min manat məbləğində cərimələnəcək.

Rəhim Qaziyev azadlığa buraxıldı

Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə keçmiş müdafiə naziri Rəhim Qaziyevin barəsində olan məhkəmə qərarından verilmiş apellyasiya şikayətinə baxılıb.

APA-nın xəbərinə görə, hakim Qədim Babayevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə qərar elan olunub.

Qərara əsasən, onun barəsində inzibati həbs cəzası 100 manat cərimə ilə əvəz olunub. R.Qaziyev azadlığa buraxılıb.

Qeyd edək ki, R.Qaziyev bir neçə gün əvvəl Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin 17-ci Polis Bölməsinin əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb. Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə ona 10 sutkalıq inzibati cəza verilib.

Dekabr üzrə pensiyaların və müavinətlərin maliyyələşdirilməsi başa çatdırılıb

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən dekabr ayı üzrə respublikamızın bütün şəhər və rayonları üzrə pensiyaların və bütün növ müavinətlərin maliyyələşdirilməsi başa çatdırılıb.

Bunu "APA-Economics"ə açıqlamasında Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Elman Babayev bildirdi. Onun sözlərinə görə, əvvəlki aylarda olduğu kimi, dekabr ayında da bu sahədə işlər vaxtında yerinə yetirilib.

"Beləliklə, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi günü və Yeni il bayramına qədər vətəndaşların dekabr ayı üzrə pensiya və müavinətlərinin ödənişi təmin olunub. Qarşıdan gələn 2018-ci ildə də həmin sosial ödənişlərin hər ay üzrə vaxtılı-vaxtında maliyyələşdirilməsi həyata keçiriləcək", - deyə məlumatda bildirilib.

Yol polisi bayramla əlaqədar sürücülərə xəbərdarlıq etdi

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi Yeni il və Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü ilə bağlı sürücülərə və digər yol hərəkəti iştirakçılarna müraciət edib.

İdarənin şöbə rəisi, polis polkovniki Kamran Əliyev APA-ya bildirib ki, bayram günləri ilə əlaqədar, DİN rəhbərliyinin göstərişinə əsasən, daxili işlər orqanlarının, o cümlədən Dövlət Yol Polisinin bütün şəxsi heyəti dekabrın 31-dən yanvarın 4-dək gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq: "Bayram günlərində sükan arxasına əyləşən, xüsusilə uzaq məsafəli səfərlərə çıxan sürücülərin diqqətinə çatdırırıq ki, yol boyu diqqətli olunlar, qaydalara ciddi riayət etsinlər. Bəzən bayramdan bir gün əvvəl insanlar işdən yorğun halda çıxıb ailə üzvləri, dostları, yaxınları ilə hansısa rayona, istirahət yerlərinə gedirlər. Bu o deməkdir ki, həmin sürücü axşam vaxtı ən az 150-300 km məsafədə yol qət edəcək. İşdən sonrakı yorğunluq və gecə vaxtı avtomobil idarə etməyin çətinliklərinin nəzərə alınmaması bəzən ağır qəzalar səbəb olur. Gündüz saatlarından fərqli olaraq axşamlar görünüş xeyli məhdud olur. Üstəlik, qış aylarında yollarda yağıntı, yaxud duman da ola bilər".

K.Əliyevin sözlərinə görə, bayram günlərində səfərə çıxanların sayının çoxluğu yollarda nəqliyyatın hərəkət intensivliyini artırır ki, bu da sürücünün avtomobili uzun müddət gərgin vəziyyətdə idarə etməsi deməkdir: "Rayonlararası yollarda qarşıdan gələn nəqliyyat vasitələrinin tez-tez uzaq işıqlardan istifadə etməsi və digər amillər də istər-istəməz sürücüyə müəyyən çətinliklər yaradır. Odur ki, yola çıxarkən bu məqamlara diqqət yetirmək lazımdır. Heç kəs özünü, ailə üzvlərini fikrində tutduğu planlarını, istəklərini qurbanına çevirməməlidir".

K.Əliyev bildirib ki, dekabrın 30-31, eləcə də yanvarın 4-5-də yollarda nəqliyyat sıxlığının müşahidə olunacağı ehtimal edilir: "Adətən bayramın ilk günü rayonlara, sonuncu günü isə rayonlardan Bakıya axın daha çox olur. Əksər sürücülər də yola çıxarkən vacib oldu-olmadı mənzil başına tez çatmaq üçün tələsir. Qəribədir, insan istirahətə, bayramlaşmağa gəndəndə də tələsir, evə qayıdanda da. Bunları nəzərə alaraq, bir daha sürücülərə tövsiyə edirik ki, yola nəzərdə tutduqları vaxtdan ən azı bir saat əvvəl çıxınlara ki, tələsməyə ehtiyac olmasın, həm də mümkün qədər çalşın qaranlığa qalmasınlar. Əgər kimsə hərəkət zamanı özündə yorğunluq və ya narahatlıq hiss edərsə, yol polisinin stasionar postlarında dayanıb fasilə edə bilər. Bunun üçün bütün postlarımızda xüsusi yerlər ayrılıb. Heç nədən çəkinmədən posta yaxınlaşın bir az dincinizi alandan sonra rahat şəkildə yolumuza davam edə bilərsiniz". Yol polisi sürücülərə sürət həddini aşmadan, sırtılı içkinin təsiri altında yola çıxmıdan, ötmə-manevr qaydalarına əməl etməklə rahat, təhlükəsiz və uğurlu yol arzulayır, hər bir hərəkət iştirakçısını Yeni il və Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü bayramı münasibətilə təbrik edir".

Əslində bu, bir ilsonu klassikasıdır. "Yeni Müsavat"çılar adəti üzrə il başa çatanda, daha doğrusu, köhnə ilin son iş günündə ilə nəzər salır, uğuru-uğursuzluğu ilə 365 günü təhlil edir. Bu sətirlərin müəllifinə də həmin iclasdan reportaj hazırlamaq düşür. Necə deyərlər, ilin hər günü başqalarının həyatından yazan bizlər bir gün də özümüzün bir saatımızı, "mətbəx"imizi sizlərin nəzərinə çatdırırıq.

Yaxın günlərdə yazılacaq mövzular bir-bir paylanır. Hər öz öhdəsinə bir reportaj götürür. "Yeni Müsavat"ın redaktoru Elşad Məmmədli deyir ki, ilin son günündə şəhərdən reportaj hazırlamaqla yanaşı, baliqçılıq reportajı da hazırlaya bilər. Baş redaktor isə baliqçılıq etdiyi yerdə çəkilən fotoları dəfələrlə sosial şəbəkələrdən paylaşan E.Məmmədiyə atmacasını atmadan keçmir: "Elşad, yaxşı olmaz ki, sən hər dəfə o fotoları paylaşmaq yerinə bir dəfə də tutduğun baliqlardan redaksi-

"Təltif edilməmiş dəyərdir, qayğıdır, diqqətdir"

Tənzilə Rüstəmxanlı: "Ölkə başçısının belə bir qiymət verməsi o deməkdir ki, gələcəkdə fəaliyyətimizi daha yüksək səviyyədə quraq"

Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə bir qrup şəxsin "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə, xalqlar arasında dostluğun möhkəmləndirilməsi və Azərbaycan diasporunun inkişafı sahəsindəki xidmətlərinə görə "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunanlar arasında "Azəri-Türk" Qadınlar Birliyinin sədri Tənzilə Rüstəmxanlı da var.

T.Rüstəmxanlı musavat.com-a bildirib təltif edilməsi onun üçün gözənilməz olub:

"Ancaq bilirdim ki, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə belə mükafatlandırılmalar olur. Hər halda bizim də Azərbaycan diasporasının inkişafında, yaranmasında müəyyən bir əməyimiz, zəhmətimiz var. Çox sağ olsunlar ki, bunu görüblər. Mükafatlandırılanların çoxu Azərbaycanın təbliği ilə xarici ölkələrdə məşğul olanlardır. Ancaq burada yaşayıb, təbliğatımızla məşğul olan bir neçə nəfərə də belə bir imtiyazı tanıyıblar. Əlbəttə ki, bu qayğıdır, diqqətdir, dəyərdir. Ölkə başçısının belə bir qiymət verməsi, qayğıya qalması o deməkdir ki, gələcəkdə fəaliyyətimizi daha yüksək səviyyədə quraq, vətənə daha yaxşı xidmət edək. Yeni bu, mənəvi bir dəstəkdir. Hesab edirəm ki, mənəvi dəstək də çox önəmlidir. Bizim əməyimizə verilən qiymətə görə cənab prezidentimizə sonsuz təşəkkür edirəm, minnətdaram. Prezidentimiz Azərbaycanın ziyalılarına, aydınlarına ümumiyyətlə, qələm adamlarına, jurnalistlərə hər zaman yüksək səviyyədə həssaslıqla yanaşır. Bizim sahənin insanlarına da bu cür yanaşması o deməkdir ki, əməyiniz boşa getməz və gec-tez öz yerini tapır. Ona görə də bizə göstərdiyi qayğıya görə ona xüsusi olaraq təşəkkürümü bildirim. Sizin qəzetiniz vasitəsilə bunu çatdırmaq istəyirəm".

Tənzilə Rüstəmxanlı diaspor qurumlarının hazırkı fəaliyyəti barəsində də danışdı:

"Son zamanlar Azərbaycanın təbliği daha da genişləniş. Bu yaxınlarda Brüsseldə Diaspora Komitəsi böyük konfrans keçirdi. Onun çox ciddi əks-sədası oldu. Çünki mövzu da ciddi idi, ora dövlət olunanlar da. Elmi şəkildə, ardıcıl olaraq artıq bu fəaliyyətə başlanılıb. Azərbaycana ikili standartla yanaşırlar, xüsusilə də Qarabağ məsələsində bu yanaşmanı görürük. Qarabağda baş verən proseslərə Azərbaycan adına ədalətli yanaşmasalar da, belə tədbirlər əlbəttə ki, gec-tez öz nəticəsini verir. Biz Avropada keçirilən konfransda bunun nəticəsini gördük. Bizə ikili standartla yanaşsalar da bu işlərimizi davam etməliyik. Diaspora Komitəsi də çox ciddi adamları, elə avropalıların özlərini də cəlb etməklə, bu işi davam etdirir".

□ Əli RAİS
□ "Yeni Müsavat"

vun övladı olsaydı, heç zaman uşaqlarla bağlı nəinki elə söz yazmaz, heç bunu ağlına gətirməzdi.

Yenidən saytın işinə qayıdırıq. Minval.info saytına redaktor axtardığını deyən R.Arifoğlu maraqlı anons verir: "Kənardan redaktor tapmasam, içərinizdən birini seçib, sizi "məhv" edəcəm".

"Məhv edəcəm" zarafatla deyilsə də, R.Arifoğlu ilə, xüsusən də sayt işində işləməyin nə demək olduğunu bilənlər sözü də göyde tutur. Məhəmməd Türkmən işi öz üzərinə götürür. Baş yazar "onsuz da yazı yazmırsan, işləmirsən, get saytı işlət", deyir. Az keçmədənə zarafatına düzəliş verir və deyir ki, jurnalisti, reportyoru tərifi etmək onun iş prinsiplərindən biridir: "Reportyoru tərifi ediyin anda o, işləməkdən əl çəkəcək. Gərək jurnalistin baş redaktordan zəhləsi getsin. Amma

□ Sevinc TELMANQIZI
□ Foto: Məhəmməd TÜRKMƏN

Tramp, Herişçi, Röya və manat - İli başa vurdu "Yeni Müsavat" ...

Qəzetimiz 2018-ci ilin son iclasını keçirdi - Fotolar

Amma və lakin. Hələ redaksiyanın iclası başlamadan, "Yeni Müsavat"çıların Vatsap Qrupuna bu barədə reportajı yazacağı anons edən, tapşırığı öhdəmə götürən mən... iclasına nə az, nə çox, düz 22 dəqiqə gecikirəm. Qurbanəli bəy misal, yalançı çıxmamaq üçün şəhər tıxacını yarıb, iclas otağına çatanda isə məlum olur ki, artıq heyət tam olaraq yığılıb və il təhlil etməyə başlayıblar.

R.Arifoğlu hər zamankı kimi iclasda il "Yeni Müsavat"ın, bir media qrupunun həyatı baxımından təhlil edir və ilginç yekunlar edir: "Bizimçün bir neçə mənada uğurlu il oldu. Ona görə uğurlu oldu ki, mövcudluğumuz daha bir il davam etdirdik, 28 yaşımızı tamamladıq. Bu, çökən dünyanın fonunda yaxşı bir hadisədir. Nəhəng şirkətlər parçalanır, bölünür, yenidən birləşir. Amma "Yeni Müsavat" öz mövcudluğunu davam etdirir. Bundan başqa, qəzetimizin üç əməkdaşı, üstəgəl, iki yazarı, toplam olaraq 5 doğma adamımız jurnalistlərin binasından ev aldı. Bunun bazar dəyəri toplamda 500-600 min manatdır. 2-3 ilə də növbəti 3-5 əməkdaşımız üçün qapı açıldı. Daha bir yaxşı hadisə - bu il manat nisbətən sabit qaldı..."

Qəzetimizdən gedənlər, qəzetə gələnlər, eləcə də evlənənlər, ailə quranlar oldu. Gedənlərdən biri - **Aygün Səfəri** Amerikaya getdi. Allah gedənlərin də yolunu açıq etsin. **Həmid Herişçi** Xəzər kanalına getdi. **Röya** Almaniya getdi".

Rauf bəy ümumi dünyada gedən demokratiyanın gerilməsi tendensiyasını da təhlil etdi. Dedi ki, ABŞ və Avropada da demokratiyanın gerilməsi, irticanın, anti-demokratiyanın media azadlıqlarını sıxışdırması tendensiyası müşahidə olunur. Artıq Vaşinqtonda, Ağ Evdən jurnalist qovulur. ABŞ-in yeni prezidenti Tramp media azadlıqlarına hörmətlə yanaşmır. Bu da bütün dünyada, o cümlədən də Azərbaycanda bizim çərçivələrin daralmasına gətirib çıxardır: "Hətta elə hədlər olur ki, mən media rəhbəri olaraq çətinlik çəkərəm ki, bundan beləsinə necə planlaşdırım... Mən hər dəfə idarəetmə plankasını restart edirəm... Əsas strategiya ondan ibarətdir ki, "Yeni Müsavat" Media Qrupu yaşamını davam etdirsin. Son bir ildə də çalışdıq, çabaladıq; söz üçün, mediamız, ölkəmiz üçün mümkün olanı etdik. Heç nəyə gücümüz çatmayanda özümüzü və ölkəmizə dualar etdik... Qarşıdan gələn bayramlarımızı təbrik edirəm. Bir-birimizə o qədər bağlıyıq ki, sizə arzuladığımız arzularımızı özümüzə də aid edirəm. Çünki biz bir ailənin üzvləriyik".

Bundan sonra isə artıq 2018 üçün planlamalar başladı. Baş yazar bayram günlərində jurnalistləri çalışmağa, sayt üçün yazı yazmağa həvəsləndirdi. Hətta çox cəlbədicilərlərin müşayiəti ilə. Məsələn, dedi ki, 2017-ci ilin son günündə şəhərdən kim reportaj etsə, cənabın qapıları onun üzünə tayıbatay açılacaq. Sözü təsdiqləmək üçün "Yeni Müsavat"ın yazarı, dini ekspert Kənan Rövşənoğludan da təsdiq istədi. Amma ardınca daha maraqlı bir vəd gəldi: "Eyni zamanda

Ələsgər bəy ("Yeni Müsavat"ın baş direktoru-S.T.) də təsdiqləyə bilər ki, qeyri-şəxsi gündəlik reportajlara ikiqat qonaraq yazılacaq".

İclaslarımızda nadir halda iştirak edən musavat.com-un veb redaktoru Xəlid Kazımlı isə hər zamankı kimi yumoru əldən qoymadı. İkiqat qonaraq vədinə işarə edib, gülürək, "bu, daha realdır", dedi. R.Arifoğlunun cavabı da özünü gözəltmədi: "Hocam, 30-40 il sonra görəcəyik də. Tələsmə. Mən dediyim cənabın məsələsi də realdır"...

yaya gətirib, uşaqlara qonaqlıq verəsən?"

E.Məmmədli iddia edir ki, dəfələrlə redaksiyaya baliq gətirsə də, həmin vaxt baş redaktor işdə olmayıb... Bir sözlə, 2018-ci ildə Elşadın boynuna bir baliq qonaqlığı düşür, deməli, yeni ilin gəlişini gözəlməyə dəyər. Təbii, mağazadan almamaq şərti. Hərçənd mağazadan almaq baha başa gələcəyi üçün onun da bunu edəcəyi inandırıcı görünür - bu da redaksiya heyətinin gəldiyi nəticə.

Yeni ilin ilk günlərində "Şahdağ" reportajına getmək təklif olunur. Evlilərin üzündə "evdən imkan verərlər ki?" ifadəsi kölgə kimi keçir. Əslində kim belə reportajı yox deyər ki? Get, gəz, sonra da yazı yaz. Amma ev, ailə, uşaqlar... deyib susanların fonunda yeganə cəsarətli Əli Rais çıxır. "Mən gedərəm", deyir əminliklə. Bizə də bu "bəxtəvərə" qibtə edib, yaxşı yol arzulamaqdan başqa heç nə qalmır.

Ekspertlərdən söz düşür, baş yazar deyir ki, əməkdaşlar son zamanlar bir ekspertdən aşırı dərəcədə rəy alırlar və bu, o qədər də xoş deyil. Hər kəs öz fikrini söyləyir, hətta dostlardan biri "o, hansı mövzuda necə istəyiriksə, o cür də danışmağa meyillidir", deyib, sirri açır. Amma baş yazarın sözü sözdür - o ekspertin səhifələrdə boy göstərməsi azalacaq.

Bu arada bayırdan xırda bir partlayış səsi gəlir. Yeni ilin olmazsa olmazı. Diksiniirik, Kənan bəy deyir ki, hələ bu harasıdır? Bu il qumbara boyda partladığı gətiriblər, qulağımız beləcə dəng olacaq.

Günün olayı - jurnalist Hafiz Əhmədovun rusdilli uşaqlarla bağlı yazdığı vəhşət dolu status mükəmməl olmur. "Yeni Müsavat"çılar deyir ki, əslində "həmin uşaqların boynunu ayaq altına alıb, kəsmək lazımdır" deyən yazı bilən adam onu edə bilər. Bu aqressiyanın kökündə nə dayanması xeyli müzakirə olunur. Sonda ortaq nəticəyə gəlirik ki, bəlkə də H.Əhmədov

Qonşuları seçim qarşısında qoymaq məsələsi...

Xəlid KAZIMLI

Milli parlamentin dünən keçirilən plenar iclasında bir sıra deputatlar Gürcüstan Respublikasının baş nazirini sərt şəkildə tənqid edib, onun Abxaziya və Cənubi Osetiya üzərindən Ermənistan demiryol xəttinin çəkilməsinin mümkünlüyü barədə açıqlamasını yolverilməz sayıblar.

Daha kəskin ifadələr işlədənlər də olub, son sözü əvvəldə deyənlər də, vaxtilə Azərbaycanın Gürcüstana etdiyi yaxşılığı (qışın soyuğunda Rusiya tərəfindən enerji blokadasına alınmış qonşu ölkəyə qaz, işıq verilməsi) başa qaxanlar da.

Yeri gəlmişkən, bu faktı Gürcüstanın sabiq prezidenti Mixail Saakaşvili dəfələrlə konstataşya edərək, Azərbaycan dövlətinə və onu idarə edənlərə təkrar-təkrar minnətdarlığını bildirib. Ona görə də bir gürcü məmurun hansısa çıxışı zamanı eyni minnətdarlığı etməməsi ciddi söhbət deyil.

Məsələ belədir: Azərbaycan və Gürcüstan müttəfiqdir, 70 il bir dövətdə iç-içə yaşayıb, min illərin qonşusudur.

Gürcüstanla Ermənistan da eyni durumdadırlar: bir regionda mövcuddurlar, qonşudurlar, eyni imperiyada iç-içə yaşayıblar, dindaşdırlar, aralarında qatı düşmənçilik yoxdur, müttəfiq sayılırlar.

Amma Ermənistanla Azərbaycan bir-birinə düşmən olan iki qonşu dövlətdir. Gürcüstan isə bu iki qonşu dövlətə münasibətdə öz neytrallığını qorumağa çalışır.

Prinsipcə, belə də olmalıdır. Nə qədər ki, Ermənistan dövləti Gürcüstanın yurisdiksiyasında olan Cavaxetiyyəyə qarşı açıq-aşkar ərəzi iddiası irəli sürməyib və onu silahla, zorla ələ keçirmək təşəbbüsü göstərməyib, belə də olacaq - Gürcüstanla Ermənistanın arası bu cür qalacaq.

Hərğah Ermənistan elə bir avantüraya qol qoysa (belə bir ehtimal var, sadəcə, Ermənistan o kampaniyaya Qarabağ münasibətini öz xeyrinə həll etdikdən sonra başlamaq niyyətindədir), o zaman biz Gürcüstanla hərbi müttəfiq də ola bilərik.

İndilikdə isə bu dövətdən bizə görə Ermənistanı blokada almasını, ona yol verməməsinə tələb etmək haqqımız yoxdur.

Biz, deyəsən, Türkiyə ilə Gürcüstanı qarışdırırıq. Bəlkə də Ermənistan Türkiyəyə qarşı ərəzi və "soyqırım" iddiaları qaldırmısa, bu dövət də zamanla rəsmi İrəvana qarşı yumşalar, onunla sərhədləri açar, gediş-gəliş, ticarət, səyahət işlərini intensivləşdirərdi. Xatırlayaq ki, 6-7 il önce prezident Gülün dövründə belə bir təşəbbüs qaldırılmış və ölkəmizdə ciddi ajotaja səbəb olmuşdu.

Ancaq indilikdə Ermənistanın həm Türkiyəyə, həm də Azərbaycana qarşı yeritdiyi bənşməz düşmənçilik siyasəti bu iki dövəti həm çoxtərəfli planda, həm də sırf Ermənistanla münasibətdə müttəfiqə çevirir.

Gürcüstan isə nə belə durumdadır, nə də onun bizim qarşımızda hər hansı bir öhdəliyi yoxdur.

Heç faktiki olaraq Rusiyanın Həştərxan vilayəti kimi olan Ermənistan da Kremldən "biz əbədi və əzəli müttəfiqik, ona görə də Rusiya Azərbaycana əməkdaşlıq münasibəti qurmamalıdır" deyə tələblər irəli sürmür, sürə bilməz.

Eyni məsələni Ermənistan-İran və Azərbaycan-İran münasibətlərinə də inikas etdirə bilərik. Zaman-zaman biz umuruq ki, din-məzhəb birgəliyinə görə İran dövləti Ermənistanla geniş iqtisadi-siyasi əlaqələr qurmasın.

Elə olsa, onda prinsipcə, Ermənistanla din, məzhəb "qardaşlığı" olan ölkələr də Azərbaycana bənşməz sanksiya tətbiq etməli, iqtisadi əlaqələri məhdudlaşdırmalıdır.

Bu isə qonşuluq siyasətinə, eləcə də beynəlxalq konvensiyalara ziddir.

Hər bir dövət öz qonşusu ilə münasibətləri özü ayırd etməli, buraya üçüncü dövəti zorla, şantajla qatmamalıdır.

Bir neçə il önce ABŞ-in ölkəmizdən İrana qarşı plasdarm kimi istifadə etmək təşəbbüsünü xatırlayın. Pentaqon generallannın biri gəlir, biri gedirdi. Ardınca Dövlət Departamentinin səlahiyyətli nümayəndələri, kongresmenlər, senatorlar ölkəmizə gəlir, Azərbaycanı ABŞ-in müttəfiqi adlandırır, bizi İrana qarşı cəbhədə yer almağa vadar etmək, şimikləndirmək istəyirdilər.

Ancaq bildiyiniz kimi, bu avantürə baş tutmadı və ondan sonra Azərbaycan hökuməti ABŞ-in sərt üzünü gördü. Bu, İranın sərt üzünü görməkdən daha yaxşıydı. Çünki kart altında Azərbaycanın əbədi qonşusunun və bizimlə doğma olan milyonlarla insanın taleyi vardı.

Belə mətləbləri nəzərə alanda biz görək Gürcüstanın öz qonşuları ilə istədiyi cür münasibət qurması məsələsində səbirli, təkminli olaq, bu dövətlə öz münasibətimizin normal olmasının qayğısına qalaq və onun xarici, eləcə də qonşuluq siyasətinə qarışmayaq.

Prezident Administrasiyasının Humanitar şöbəsinin sabiq müdiri Fatma Abdullazadə barədə yayılan son məlumatlar diqqətləri bir daha tutduğu mövqedən istifadə edərək müxtəlif şəxslərdən, banklardan iri həcmdə pul alaraq qaytarmayan məmurlara yönəlməmiş oldu.

zirlər Kabineti yanında Dini İşlər İdarəsinin (indiki Dini İşlər üzrə Dövlət Komitəsi) sədri olan Rafiq Əliyev Respublika Prokurorluğuna xüsusi məktub da göndərib.

Onu da qeyd edək ki, tutduğu postun imkanlarından istifadə edərək özünün, yaxud yaxın çevrəsinin adına

baş nazirin sabiq birinci müavini Abbas Abbasovun qaradaşı Nadir Abbasov olub. Mətbuatda yer alan məlumatlara əsasən, Nadir Abbasov Gənçədə keçmiş Yeyinti Ticarəti İdarəsinin bazasında soyuducular tikmək üçün Beynəlxalq Bankdan kredit götürüb. Kreditin 10 milyon manat olduğu və

sümovdur. O, bağlanmış olan "Standard Bank"dan 100 milyon manat kredit götürüb, hələ də qaytarmayıb.

Maraqlıdır ki, hazırda vəzifədə olan məmurlardan da banklardan kredit götürənləri var. Belə ki, bir müddət əvvəl mətbuatda gedən məlumatlardan Mərkəzi Bankın rəhbəri

Fatma Abdullazadə və başqaları

Azərbaycanı necə yeyiblər...

Tutduğu postdan sui-istifadə edən vəzifəli məmurların sayları onlardır

Fatma Abdullazadə

Hacı İbrahim

Cahangir Hacıyev

Dünyamin Xəlilov

Xatırladaq ki, son günlər F.Abdullazadənin şöbə müdiri olan zaman sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədovdan 1 milyon dollar alaraq, indiyədək qaytarmadığı barədə məlumatlar yayılıb. Hətta onun külli miqdarda pul mənimsədiyi də yayılan məlumatlar arasındadır.

Onu da qeyd edək ki, ölkə mətbuatında F.Abdullazadə PA-da şöbə müdiri olduğu illərdə müxtəlif insanlarla ciddi problemlərinin yarandığına dair informasiyalar yer alıb. Onun çoxsaylı mədəniyyət-İNƏSƏNƏT xadimlərindən fəxri ad üçün təqdimat verilməsi müqabilində külli miqdarda pul aldığı deyilir. Zaman-zaman mətbu orqanlarda məhz həmin rüsvəti vermədiyinə görə fəxri ad üzünə həsrət qaldığını iddia edən şəxslərin şikayətləri yer alıb.

F.Abdullazadə həmçinin İslam dinindən imtina edərək, xristianlığı qəbul edən qaradaşı Eldar - Eduard Abdullayevə görə də dəfələrlə mətbuatın gündəminə gəlib. Belə ki, sabiq məmur xanımın qaradaşı Azərbaycanda xristian dini təriqətlərindən birinin yayıcısı olub. Onun qeydiyata alınmamış dini icması vasitəsilə pul müqabilində yüzlərlə insana İslam dinindən imtina etdirdiyi bildirilir. Hətta bu icmanın qanunsuz fəaliyyəti ilə bağlı vaxtilə Na-

müxtəlif yerlərdən borc adı ilə pul alaraq sonra qaytarmayan sabiq və indiki məmurlar, deputatlar çoxdur.

Azərbaycanda "Beynəlxalq Bank işi" adını almış cinayət işinin istintaqı zamanı çoxsaylı belə faktlar üzə çıxdı. Məlum oldu ki, Diaspora ilə iş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimovun qaradaşı Hacı İbrahim Nehrəmli Beynəlxalq Bankdan 800 milyon dollar kredit götürüb, qaytara bilmir. Onun məşhur "Xəzər adaları" layihəsi isə faktiki olaraq batıb...

O da məlum oldu ki, sabiq deputat, hazırda həbsdə olan Dünyamin Xəlilov da Cahangir Hacıyevlə olan yaxın qohumluq münasibətlərindən istifadə etməklə Beynəlxalq Bankdan rekord sayıla biləcək məbləğdə - 1,7 milyard manat götürərək qaytarmayıb. Qeyd edək ki, Dünyamin Xəlilovun Beynəlxalq Banka borcu ilə bağlı qalmaqal 2011-ci ildən başlayıb. Dünyamin Xəlilov 2005-ci ildə Beynəlxalq Bankın səhmdarı olub. 2005-2010-cu illərdə parlamentin deputatı olmuş D.Xəlilov Cahangir Hacıyevin qohumudur və işçisi olub. C.Hacıyevə məxsus "Şəki Bazar" və "Şəki Ət Kombinatı" ASC-ni uzun müddət D.Xəlilov idarə edib.

"Beynəlxalq Bank işi" nə görə saxlanılardan biri də

son ödəmə müddətinin 2018-ci il olduğu bildirilir. İddiaya görə, onu DİN-in Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsinə çağırıblar. Ondən krediti dərhal qaytarması tələb olunub. Krediti geri qaytara bilməyən N.Abbasov həbs olunub.

"Beynəlxalq Bank işi" üzrə tutulan şəxslər arasında Orta Asiya ölkələrindən birində Azərbaycanın səfiri olan şəxsin qaradaşı da olub. Kamal adlı həmin şəxs Beynəlxalq Bankdan 32 milyon manat kredit götürüb və qaytarmayıb. Xaricdə tutularaq ölkəyə gətirilən həmin iş adamı pulları qaytarmaq iqtidarında olmadığını bildirib. Aparılan araşdırmalar zamanı məlum olub ki, iş adamı Beynəlxalq Bankdan götürdüyü krediti təyinatı üzrə xərcləməyib. Kredit götürərkən Beynəlxalq Banka təqdim etdiyi biznes-plana uyğun hər hansı bir iş görmədiyi də məlum olub.

İş adamı kredit hesabına Azərbaycanda və ölkədən kənarından daşınmaz əmlaklar alıb. Həmin əmlakları icarəyə verməklə pul qazanıb. Lakin götürdüyü krediti geri qaytarmaq üçün addımlar atmağa tələsməyib.

Borclu məmur qohumlarından biri də Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun icraçı direktoru Şahmar Mövsümovun qaradaşı - biznesmen Şahin Möv-

Elman Rüstəmovun da "kredit olicarxı" hesab edilməsi üçün əsaslar olduğu aydınlaşdı. Həmin məlumatlara görə, E.Rüstəmov birinci devalvasiyadan bir neçə həftə əvvəl Gürcüstanın inşaat sektoruna 700 milyon manat vəsait qoyub. Devalvasiyadan əvvəlki məzənə ilə bu, təxminən 1 milyard dollar təşkil edir.

Bank mənbələrinin məlumatına görə, E.Rüstəmov həmin məbləği "Respublika-bank"dan, Beynəlxalq Bankdan və Azərbaycanın daha bir neçə bankından götürüb və hələ də qaytarmayıb (virtualaz.org).

Göründüyü kimi, tutduğu postdan, onun verdiyi imkanlardan, əlaqələrindən hansısa şəxs və ya banklardan borc almaq üçün yararlanan məmurlar çoxdur. Yazdıqlarımız hələ ictimaiyyətə açıqlanan faktlardır. Açıqlanmayan faktlar isə bundan dəfələrlə çoxdur. Bu problemi ölkənin bank sektorunda yaranan böhran üzə çıxardı. İndiyədək Azərbaycanda 12 bankın lisenziyası geri alınıb. Ekspertlər gələn il ərzində daha bir neçə bankın eyni aqibətlə üzleşəcəyini proqnozlaşdırırlar. Bu isə növbəti ildə borclu məmur və ya məmur yaxınları barədə daha yeni məlumatların açıqlanacağı deməkdir.

□ TURQUT
□ "Yeni Müsavat"

Prezident seçkiləri - martda, yoxsa oktyabrda...

Siyavuş Novruzov: "3 ay sonra seçki olacağı xəbəri əsassızdır, prezidentin səlahiyyət müddəti başa çatdıqdan sonra növbəti seçkilər keçirilir"

Növbəti prezident seçkisinin 2018-ci ilin oktyabrında, yoxsa növbədənənar seçki təyin edilərək mart ayında keçirilib keçirilməyəcəyi məsələsi hələ də siyasi dairələrdə müzakirə mövzusu olaraq qalmaqdadır. Qeyd edək ki, növbədənənar seçkinin keçirilməsi ehtimalının olduğu haqda hələ 2016-cı ilin sentyabrında referendum keçirilib prezidentlik müddətinin 5 ildən 7 ilə artırıldığı zaman danışılırdı. Bu barədə söz-söhbətin miqyası sürətlə genişləndiyi vaxtda prezident İlham Əliyev "Sputnik"ə müsahibəsində demişdi ki, növbədənənar seçkilərdən söhbət gedə bilməz.

Prezidentin bu bəyanatı növbədənənar prezident seçkiləri məsələsinə gündəmdən çıxardı. Bir ildən artıq müddətdə bu mövzu demək olar ki, dilə gətirilmirdi. Lakin seçki ilinin yaxınlaşması məsələni yenidən gündəmə gətirdi. Xüsusilə də hakimiyyətə yaxınlığı ilə tanınan **deputat Zahid Orucun** təxminən iki həftə öncə "mart ayında prezident seçkisi keçirilsin" təklifi ilə çıxış etməsi növbədənənar seçki mövzusunun aktual mövzusunə çevirdi. Hər kəsə belə bir fikir yarandı ki, harada, nə zaman, necə danışmağı kifayət qədər dəqiq bilən Zahid Oruc belə bir ciddi təklifi təsadüfən irəli sürməzdi. Hətta belə fikirlər də irəli sürüldü ki, deputat hakimiyyətin mətbəxində müzakirə olunan və hazırlığına başlanan məsələni yuxarıların razılığı ilə gündəmə gətirib.

Z.Oruc səsləndirdiyi təklifi belə əsaslandırır: "Hazırkı reallıqda İlham Əliyev Azərbaycanın vahidliyinin, bütövlüyünün və suverenliyinin yeganə təminatçısıdır. Dövlət rəhbəri kimi o, təkce hakimiyyət komandasını, iqtidar partiyasını deyil, bütövlükdə milləti öz güclü şəxsiyyəti ətrafında birləşdirən tək xarizmatik liderdir.

Gələn il keçiriləcək prezident seçkiləri bir il öncə referendumda qəbul olunmuş yeni konstitusiyanın tələblərinə görə qarşıdakı 7 ildə dövlətimizə rəhbərlik edəcək şəxsi müəyyənləşdirməlidir. 2018-ci ilin noyabrından hesablayanda yeni hüquqi-siyasi təqvimə görə prezidentin səlahiyyətləri 2025-ci ildə başa çatmalıdır. Ölkənin ikinci hakimiyyət qolu olan Milli Məclisə seçkilərin müddətini nəzərə alanda 8 il sonra ölkəmizin siyasi həyatı üçün xarakterik olmayan bir situasiya meydana çıxır. Fövqəladə hal sayılmasa da iki fərqli hakimiyyət orqanına - Ali icra hakimiyyəti və parlamentə seçkilərin 2025-ci ildə eyni ayda keçirilməsi hakimiyyətin dayanıqlığına mənfi təsir göstərir. Belə seçki kolliziyasından çıxmaq üçün seçkilərin bir neçə ay irəli çəkilərək, gələn ilin mart ayında prezidentlik uğrunda marafona start verilməsi məqsəduşğun olardı".

YAP-ın icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov isə növbədənənar seçki keçiriləcəyi barədə söhbətlərin əsassız olduğunu bildirdi: "Hər bir seçkinin öz müddəti var. Təbii ki, hər bir deputat bu məsələyə öz

fikrini bildirə, öz şərhini verə, başqa ölkələrin təcrübəsini xatırlada bilər. Amma ümumilikdə istər referendumun keçirilməsi zamanı, istərsə də sonrakı dövrlərdə konstitusiyamıza uyğun şəkildə o müddətlər öz əksini tapıb və Seçki Məcəlləsində təsbit olunub. Məsələn, 100-cü və 101-ci maddədə göstərilib ki, Azərbaycan Respublikasında prezident seçkiləri müddət başa çatdıqdan sonra oktyabr ayının üçüncü haftəsinin 3-cü gününə təyin olunur. Yeni müddət, gün, vaxt hamısı dəqiq göstərilib. Sadəcə Seçki Məcəlləsində bir norma var, bu da günlə əlaqədar ola bilər. Yeni müəyyən məsələlər üst-üstə düşdükdə, yaxud seçki günü bayram gününə təsadüf etdikdə vaxt dəyişdirilə bilər. Burada da çox yox, bir neçə gündən söhbət gedir. Deyək ki, oktyabrda prezident, noyabrda isə parlament seçkiləridir. O da iki mərhələdən sonra ola bilər. Zərurət yaranarsa, MSK qərar qəbul edib müddəti bir balaca uzada bilər. Yaxud da Ukrayna, Rusiya, Türkiyə təcrübəsindən görürük ki, bir neçə seçki eyni vaxta düşür. Məsələn, Ukraynada həm parlament seçkiləri, həm şəhər merinin seçkiləri, həm yerli seçkilər olur.

Azərbaycanda 3 il dalbadal seçkilər keçirilir. Özü də burada elə bir problem yoxdur, kim kimi istəyirsə, gəlib səs verəcək. Bir yox, iki bülletenə səs verəcək, birində prezidentliyə, digərində deputatlığa namizədə. Azərbaycanda majoritar qaydada seçkidir, orada bir namizədə səs verilir, orada siyahı üzrə partiyaların namizədinə səs verilmir. Ona görə də burada elə bir ciddi problem yoxdur ki, bunu əsas götürüb qanuni, seçki yolu ilə seçilmiş prezidentin səlahiyyət müddəti azaldılsın. Özü də nə az, nə çox 5-6 ay müddətində. Prezidentin səlahiyyət müddəti başa çatdıqdan sonra növbəti seçkilər keçirilir".

Müxalifət düşərgəsi isə seçkilərə hazırlıq üçün vaxt məsələsinə nəzərə alaraq seçkinin vaxtında keçirilməsinin tərəfdarıdır. Onlar bildirirlər ki, mart ayına az qalıb və bu qədər az müddətdə seçki hazırlıqlarını çatdırmaq mümkün olmaz.

Məsələn, **ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu** növbədənənar seçkilərin keçirilməsi ilə bağlı konstitusiyada maddənin olduğunu xatırladı: "Orada qeyd olunur ki, prezident öz vəzifələrini hər hansı bir səbəbdən yerinə yetirə bilməzsə və prezident özü könnüllü şəkildə vəzifəsindən imtina edərsə növbədənənar prezident seçkisi keçirilə bilər. Bu gün ortada bu halların heç biri yoxdur ki, növbədənənar seçki keçirilsin. Mart ayında seçki keçirilərsə mənəcə əksər siyasi təşkilatlar hazırlıqsız seçkiyə yaxalanmış durma düşərlər".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə də növbədənənar prezident seçkisinin hansı hallarda keçirilməsi barədə konstitusiyada konkret maddənin olduğunu qeyd etdi: "Konstitusiyada yazılır ki, Azərbaycan Respublikasının prezidenti seçkisi hər 7 ildən bir oktyabr ayının üçüncü haftəsinin üçüncü günündə keçirilir. Həmçinin parlament seçkiləri ilə bağlı konstitusiyada aydın yazılıb ki, seçkilər noyabr ayının birinci haftəsinin bazar günü keçirilməlidir. Növbədənənar prezident seçkisinin keçirilməsi üçün prezidentin istefa verməsi qanunda əksini tapıb. Məgər prezident buna gedir? Növbədənənar prezident seçkisi keçirilsə və seçki mart ayında olsa, vaxtın az olması səbəbin-

Artur Rəsizadə yeni ilin ilk aylarında yola salınır - yerinə kimin gəldiyi məlumdur

Yeni baş nazir olacaq şok namizəd; iqtidar 2018 üçün tam fərqli taktika planlaşdırır

Yeni ildə Azərbaycanda bir çox önəmli proseslərin baş verəcəyi gözlənilir. Bura həm siyasi, həm mədəni, həm də idman sahəsində baş verəcək hadisələr aiddir. İctimaiyyətin daha çox diqqət yetirdiyi müstəvi isə siyasət sənəsi, hakimiyyətlə bağlı və hakimiyyətdaxili proseslərdir. Xüsusilə müxtəlif yüksək postlarda baş verəcək dəyişikliklər insanları daha çox maraqlandırır.

"Yeni Müsavat"ın əldə etdiyi məlumata görə, 2018-ci ilin ilk ayları Azərbaycan hakimiyyətində ciddi kadr əvəzləmələri ilə yadda qalacaq. Bu əvəzləmələrdən ən mühüm ölkənin baş naziri postu ilə bağlı olacaq. Redaksiyamıza mötəbər mənbələrdən verilən bilgiyə görə, yaşlı baş nazirimiz Artur Rəsizadə daha gənc birisi ilə əvəz ediləcək. Maraqlıdır ki, onun yerinə hazırda nazir postu tutan birinin gətiriləcəyi haqda iddialar var.

Qeyd edək ki, Nazirlər Kabineti uzun illər boyu Azərbaycanda tənzimləyici qaydaları, müxtəlif qanun layihələrini işləyib hazırlayan əsas mərkəz rolunu oynayıb. Verilən məlumata görə, Nazirlər Kabinetinə 1996-cı ildən rəhbərlik edən A.Rəsizadə yaşlı olmasına rağmen, hakimiyyətin iqtisadi blokunda aparılan bir çox islahatların, dəyişikliklərin əsas ideya müəlliflərindən biridir. Cənab Rəsizadənin həmçinin dövlət-hakimiyyət orqanlarındakı uzunmüddətli iş təcrübəsi, həmçinin yüksək savadı və bacarığı ilə yanaşı, iddiasızlığı və subordinasiya qaydalarına ən ciddi şəkildə əməl etdiyi üçün daim hörmətinin saxlandığı, ölkə rəhbərliyinin onun əksər hallarda uğurlu nəticə verən təkliflərinə sıcaq yanaşaraq çoxunu qəbul etdiyi bildirilir.

Son illərdə Azərbaycan Nazirlər Kabinetinin çoxsaylı səlahiyyətləri alınaraq digər strukturlara verilib. Lakin buna baxmayaraq, Nazirlər Kabineti ölkənin sosial-iqtisadi həyatında tənzimləyici funksiyasını saxlamaqda, müvafiq qaydaları hazırlayaraq qəbul edən əsas orqan olaraq qalmaqdadır.

Yeni ildən isə A.Rəsizadənin daha gənc və daha çevik işləyəcək başqa bir şəxslə əvəzlənməsi nəzərdə tutulması ondan xəbər verir ki, iqtidar qarşıdakı seçki ili üçün tam fərqli taktika seçib.

Dəyişikliyin mart ayının sonlarına qədər reallaşacağı gözlənilir.

□ **TURQU**
□ **"Yeni Müsavat"**

dən seçkiyə hazır deyilik. Bizim planlaşdırdığımız qurultayımız may ayına nəzərdə tutulub. Rayon təşkilatlarımızda konfranslar keçirilməlidir. Hələ az rayonda konfranslarımız keçirilib. Bütün bunlar uzun prosedurlardır. Biz mart ayında seçki keçirilməsinə hazır deyilik".

VİP sədri Əli Əliyev isə növbədənənar seçkinin keçirilməsi ehtimalının olduğunu və bunun tərəfdarı olduğunu bildirdi: "Geopolitik baxımdan seçkinin önə çəkil-

məsində hakimiyyətdə də maraqlı olanlar var. Mart ayı Rusiyada prezident seçkisi olacaq və bu ay orada kampaniyanın ən qızgın dönməlidir. Putinin seçki nəticələri bilinməmiş Azərbaycanda seçkiləri bitirmək lazımdır. Bu bizim milli maraqlara cavab verən qərar ola bilər. Hesab edirəm ki, Azərbaycanda mart ayına seçkilər təyin edilməlidir. Biz seçkilərə hazırlıqlarımızı davam etdiririk".

□ **Etibar SEYİDAĞA**
□ **Yeni Müsavat**

Milli Məclisin deputatı, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, şəhid polkovnik-leytenant Şirin Mirzəyevin xanımı Flora Qasımova 70 yaş tamam oldu. Dekabrın 28-də prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə xanım deputat "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmişdir.

Flora xanımın yubiley yaşında söhbət etməyin əslində o qədər də asan olmadığını əvvəldən bilirdik... Tale elə gətirib ki, bu fədakar xanımın doğum günü həm də dünyaya göz açdığı Xankəndi şəhərinin, həmçinin Kərkicahan qəsəbəsinin ermənilər tərəfindən işğal olunduğu vaxta təsadüf edib. Xankəndi və Kərkicahanın işğalının ildönümü tədbirlərinə, şəhidlərimizi ziyarət mərasimlərinə qatılan xanım deputatın doğum günü əhvalının olmadığını bir daha şahidi olduq. Bununla belə, o, acılı-şirinli xatirələrini "Yeni Müsavat"a bölüşməyə razılaşdı.

- Flora xanım, yubiley yaşınızda prezident sərəncamı ilə "Şöhrət" ordeni ilə təltif olunduğunuz. Doğum gününüzdə, yubileyinizdə hansı hisslər keçirirsiniz?

- Əvvəlcə mən cənab prezidentimə təşəkkür edirəm, böyük etimad göstərmiş, çox sağ olsun. Doğum günü təəssüratlarına gələndə... Mən bugünkü hissləri demək olar ki, 26 ildir keçirirəm. Doğulduğum, boya-başa çatdığım, ilk əmək fəaliyyətimə başladığım Xankəndinin itirilməsi mənə çox pis təsir edir. İcimdə həmişə çox kədərli bir hiss var. Çox adam inciyir ki, doğum günündə niyə demirsən, bir tədbir keçirmirsən? Deyirəm, vallah mənim ürəyim gəlmir. Çünki hər dəfə həmin hadisələri təkrar-təkrar yaşayırsan, insan ürkədən sevənə bilmir. Şükür Allaha, uşaqlarım, ailəm, məhribanlıq, hər kəsin öz iş-gücü var. Belə baxırsan ki, nə dərdim var? Bəzən deyirlər ki, həm də millət vəkiliyənsən. Amma bu ad da üzərində böyük bir ağırlıqdır, içində elə bil hesabət verirsən ki, bəs, bu illər ərzində mən nə etmişəm, nəyə gücüm çatmayıb? Mən heç nəyə laqeyd olmamışam. Çalışmışam kiməsə qarşı kobudluğum olmasın, münasibətim yaxşı olsun, problemləri həll etməyə çalışmışam. Yaxından tanıyanlar bilirlər mən necə adamam. Mən ətrafıma laqeyd insan olmamışam və mənə mürciyyət edənlərə də həmişə kömək etməyə çalışmışam.

- Sizi bir az da qapalı insan kimi xarakterizə edənlər var. Çox danışmağı heç sevmirsiniz. Bu qapalı Xankəndi şəhərinin, yoxsa Şirin Mirzəyevin itkisi ilə bağlıdır?

- Mənim bir xasiyyətim var: əgər bir sözün deyirsən, bir problem qaldırırsansa, onun həllinə nail ola bilmirsən, danışma! Çalışırım ki, hansısa problemi həll edim. Amma nail ola bilmirəm, o barədə danışa bilmirəm. Belə bir xasiyyətim var: əvvəlcədən heç kimə söz vermərəm, yox, əgər bir şeyi etməyə söz vermişəm, illər keçsə belə, məqsədimə çatmayınca o işdən əl çəkmə deyiləm. Həm də açıb-ağardım ki, bunu etdim, onu etdim, yox. Mən birca işğal altındakı Xankəndi ilə bağlı hansısa məsələdən danışa bilərəm. Amma əlavə nə bacarırsansa, onu edirəm, o barədə danışmaq istəmirəm, bu, mənim daxilimdən gələn məsələdir.

- Bəlkə də taleyin qismətidir ki, doğum gününüz həm də doğulduğunuz Xankəndinin işğal tarixi ilə eyni vaxta təsadüf edir...

- Bəli. Həm də 5 yanvarda Şirin Mirzəyevin doğum günüdür. Bu neçə günləri çox xeyallara dalırsan, keçmiş bir də təzədən yaşayırsan, istəyirsən ordan müsbət nə isə götürəsən. Amma torpaq itkisi bizə ürkədən sevinməyə imkan vermir.

- Deməli, ad gününüzü Şəhid-

- Rəhmətlik Şirin Mirzəyev o zaman İrəvanda daxili işlər orqanlarında çalışırdı, eləmi?

- Bəli. 25 il Daxili Qoşunlarda xidmət edib. Amma əmək fəaliyyətini elə orda, İrəvanda başlayıb.

- İrəvanda əhatənizdə olan ermənilərlə münasibətlər necə idi?

- Orda daha çox millətçilik hissi var idi. Biz Bakıdan gələn bir erməninin evində kirayə qalırıdım. Ana çox mülayim qadın idi,

şəm, evlərimiz dağılıb. Qarabağın axundu olan babamın Cıdır düzündəki qəbrini ermənilər dağıdıb, onu heç unuda bilmirəm və qisas hissi içimi yandırır. Mənim ürəyim o vaxt sakit olacaq ki, Xankəndidə yaşayacağam.

- Flora xanım, siz Sərkisyan və Köçeryanı yaxından tanıyırdınız?

- Onları görmüşdüm, ancaq yaxından əlaqəm olmayıb. Çünki mən orda bir müddət işlədim, sonra ailə həyatı qurub getdim.

ləndə tələbələrini, oranı yaxşı tanıyanları topladım, hər məhəllədə yaşayanları siyahılaşdırırdı. Hələ xeyli yaddan çıxanlar da oldu, amma 8 minə çatmışdı. Elələri var idi məktəbdə işləyirdi, Xankəndidə yaşayırdı, amma qeydiyyata almırdılar.

- Flora xanım, Xankəndidən çəkilməmiş foto, video görüntülərə baxırsınız?

- Qorxuram, baxa bilmirəm. Hətta mənim babamın Cıdır düzündəki qəbrini dağıdıblar, mən

cəsini gözləyir? Sadəcə dünyada ədalətsizlik var.

- Vaxtaşırı, 3-5 rayonun azad olunacağından danışılır, ancaq deyilir ki, Xankəndi daxil, Dağlıq Qarabağın taleyi sonraya saxlanılacaq. Bu, sizə necə təsir edir?

- Təbii ki, keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin ətrafındakı rayonlardan söhbət gedir. 7 rayon azad olunandan sonra guya ki, referendumla Dağlıq Qarabağın statusu müəyyən olunmalıdır.

"Qisas hissi içimi yandırır"

Milli Qəhrəman Şirin Mirzəyevin deputat xanımı Flora Qasımova: "Bizə ikicə həftə lazımdır ki..."

"Xankəndinə qayıtsaq, əvvəl gedib qəbiristanlığımıza baş çəkəcəyəm"

lər Xiyabanında, Şirin Mirzəyevin məzarı başında qeyd edirsiniz, eləmi?

- Şəhidlər Xiyabanında 4-5 nəfər xankəndili uyurur, mən onların hamısının qəbrini ziyarət edirəm.

- İşğal olunanda Xankəndidəydiniz?

- Yox. Mən Xankəndidən çoxdan çıxmışam. Amma mənim, yoldaşımın bütün qohum-aqrəbası o zonadandır-Xankəndi, Şuşa, Laçın, Ağdamdan. Səpələnməmişdik o rayonlara. Mən 1976-cı ildən Bakıda yaşayıram.

- Xankəndidə müəllim də işləmişiniz, eləmi?

- Bəli. Vaxtilə tale mənim qarşımda çox yollar açıb. Mən vaxtilə təhsil aldığı məktəbdə - Xankəndi Nizami adına 4 sayılı orta məktəbdə müəllim işləmişəm. Sonra tədris hissə müdiri seçilmişəm. 23 yaşında vilayət sovetinin deputatı olmuşam, şəhər partiya komitəsində təlimatçı işləmişəm. Bir də tale elə qismət edib ki, 63 yaşında millət vəkili seçilmişəm.

- Xankəndi məktəbində necə il müəllim işləmişiniz?

- 5 il işlədim.

- İrəvanda da yaşamısınız...

- İrəvanda çox az, cəmi 3 ay yaşadım. Çünki mən orda qala bilmədim, gəldim, amma yoldaşım 5 il işlədi. Sonra Şirini dəyişdilər, gəldik Bakıya.

mənə münasibəti çox yaxşı idi. Amma qızının isə məni görməyə heç gözü yox idi. Ümumiyyətlə, anasının da qızdan xoşu gəlmirdi. Təsəvvür edin ki, ana ilə qız ayrılmaqda yemək asırdılar, birgə yemək yemirdilər. Bəlkə də mənim gözümlə elə şeylərlə qorxutdular. Amma ümumiyyətlə, Şirin torpağa çox bağlı insan idi, orda çox qala bilməzdi.

- Şirin Mirzəyevlə ilkin tanışlığınız haradan başlamışdı?

- Biz Şirinlə bir məktəbdə, bir sinifdə oxumuşuq, bir parta arxasında oturmuşuq.

- Məktəbdə oxuduğunuz zaman əhd-peyman bağlamışdınız?

- Yox. Mən instituta daxil oldum. Birinci kursda oxuyandan gəlib-gedirdi, yenə heç bir söz demirdi. Yalnız 1970-ci ildə məktəbdə müəllim işləyəndə məktub yazmışdı. Onda başa düşdüm, amma hər dəfə onunla görüşəndən qaçırdım. İlk müraciətimdən 9 il sonra biz ailə qurmuşuq.

- Məktubunda nə yazmışdı?

- (gülür) Yox, onu deyə bilmərəm.

- Ruhlu şad olsun!

- Çox sağ ol. Mən həyatım boyu çalışmışam ki, ləyaqətlə yaşayım, insanlara xoş münasibətimlə seçilim. Bir müəllim kimi də xoşbəxt insanam. Azərbaycan qadını kimi də xoşbəxt insanam, baxmayaraq ki, həyat yoldaşımı, qohumlarımı, torpağımı itirimi-

Köçeryanı yaxşı tanıyırdım, azərbaycanca təmiz bilirdi. İpək Kombinatında ilk partiya təşkilatının katibi idi. Yalnız iclas, ya büro olanda telefon zəngi olurdu, lakin oturub onunla üz-üzə söhbət etməmişəm.

- Xankəndi icra hakimiyyətinin yaradılması ilə bağlı illər öncə təşəbbüs qaldırmışdınız. Bu məsələ niyə reallaşmadı?

- Vallah deyildi ki, vaxt çox keçib. Bəlkə də ilk vaxtlarda prezidentə müraciət etsəydim, nəticə olardı. Ancaq indiyədək qalib.

- Xankəndi əhalisinin sayı səhv etmirəmsə, 10 min nəfərdən artıqdır.

- Onu deqiq heç kəs deyə bilmir. Xankəndidə sonradan Pedaqoji İnstitut, Ayaqqabı Fabriki açıldı və ətraf rayonlardan burada işləməyə çox adam gəlmişdi. Onlar həm də burada yaşayırdılar. Məsələ burasındadır ki, onları qeydiyyata almırdılar. Laçından da çox adam köçmüşdü. Hətta xeyli həkimlər ora təyinat almışdılar. İnstitutu bitirib orada ailə qurub yaşayanlar çox olmuşdu. Beləcə əhalinin sayı artmışdı. Süni surətdə ermənilərin sayını artırmaq və azərbaycanlıların sayını az görməyə çalışırdılar.

- Xankəndidə ermənilərin sayı nə qədər idi?

- Guya ki, 55 min idi. Statistika azərbaycanlıların sayını cəmi 4 mindən çox göstərirdilər. Amma mən ilk dəfə deputat seçi-

"Bir erməni qonşumuz var idi, ağlayırdı ki, Bakı hara baxır, niyə gəlib Ermənistandan gələn saqqallıları burdan çıxartmırlar?"

ora da baxa bilmirəm.

- Siz ermənicə danışa bilərsiniz?

- Qarabağdakı ermənilər ilə sərbəst danışa bilərəm. Amma ədəbi dili tam bilmirəm.

- Xankəndidəki azərbaycanlıların qovulmasından bir neçə gün sonra Kərkicahan da işğal edildi...

- Bəli. 1991-ci ildə Kərkicahana qəsəbə statusu verilmişdi. 1988-ci ildən sonra Kərkicahan camaatı 4 il dözüb durdu, düşməne müqavimət göstərdi. 1991-ci ilin 28 dekabrına kimi...Orda 2 min azərbaycanlı kompakt yaşayırdı. Özü də Kərkicahan camaatı üz-üzə gəlməyi bacaran adamlar idi. Sadəcə onların silahı, hərbi texnikası yox idi. Ermənilər onları silah gücünə çıxarda bildilər. Dəfələrlə hücum olmuşdu, insanlar öldürülmüşdü. Elə Kərkicahanın 50 şəhidi var. O günlər haqqında danışmaq bitmir. Danışdıqca da bu ədalətsizliyə, haqsızlığa içimdə bir üyan var. Başqa ölkənin işğalçı ordusu 25 il ərzində sənin torpağında qala, sənə də imkan çatmaya onu qovub-çıxartmağa, bu, ağır dərdir.

- Rəhmətlik Şirin Mirzəyev bu günlərdə sağ olsaydı, sizcə, nə deyərdi, nə edərdi?

- Bir tərəfdən düşünürəm ki, bu gün Şirin Mirzəyevin ruhu şaddır. Onun birinci məqsədi o idi ki. Azərbaycan ordusu vahid komandanlıq altında olsun. Söhbətimiz həmişə bu haqda olardı. Bizim hər mövzuya aid ortaqlarımız var idi. Bizim söhbətimiz həmişə tuturdu. Həmişə vahid komandanlıq arzusundaydı. İndi onun ruhu şaddır, şükür Allaha ki, güclü Azərbaycan ordusu var. Sağ olsun Ali Baş Komandan. Ordumuz müasir silahlarla təmin olunub, hərbi sənayemiz yaradılıb. Bizə iki həftə lazımdır ki, gedək öz torpaqlarımızı qaytaraq. Amma niyə biza imkan vermirlər? Amma bizim hüququmuz çatır ki, işğalçı ordunu ərazimizdən çıxaraq. Hansı ölkə ərazi bütövlüyü pozulanda danışıqların nəti-

- Buna nə qədər inanırsınız?

- Vallah çox çətin məsələdir. Çünki ermənilər o dərəcədə qəddarlıq elədilər ki...Faktiki olaraq soyqırım törədiblər, bu soyqırımın da cəzası olmalıdır. İndi ordan-burdan müxtəlif danışıqları eşidirəm. O vaxt sadəcə ermənilər başqa fikirdəydilər. Bir erməni qonşumuz var idi, ağlayırdı ki, Bakı hara baxır, niyə gəlib Ermənistandan gələn saqqallıları burdan çıxartmırlar? Amma fakt budur ki, ekstremistlər sonradan digərlərini də öz sıralarına qoşdular. Bizim körpələrimizin, qız-gəlinlərimizin başına çox müsibətlər gətirdilər. O hadisələr heç vaxt yadımızdan çıxmıyacaq.

- Heç ağılınıza gəlirmi ki, Xankəndinə bir daha qayıtmaya bilərsiniz?

- (Üç dəfə təkrarlayır) Yox. Onu düşünsək, artıq ölmüş bir insanıq da. O halda Vətən hissi olmayan bir varlığa dönərik. Aprel döyüşləri göstərdi ki, biz o torpaqların azad olunmasını istəyən, bu can atan və bu yolda hər cür çətinliyə qatlaşan millətik. Bilmirəm, başqa millətlərdə də "Gəzməyə qürbət ölkə, ölməyə Vətən yaxşı" deyimi varmı? Bu, onu göstərir ki, torpaq, Vətən bizim üçün müqəddəsdir. Biz torpağa bağlı millətik.

- Xankəndinə qayıtsanız, əvvəlcə hara gedərdiniz?

- İlk öncə Şirinin atasının, əminsinin məzarlarını ziyarət edərdim. O vaxt gedib o qəbirin başdaşlarını sinmiş görmüşdü. Orda çox ağırlı hisslər keçirmişdim. Şirini heç zaman o dərəcədə sinmiş görməmişdim. O əvvəlcə bir mahni zümzümə elədi. Mən təəccübləndim ki, bu, niyə oxuyur. Hiss elədim ki, nəyisə danışa bilmir. Onun xasiyyətini bildirdim axı. Gözləri dolmuş halda qayıtdı ki, getdim gördüm qəbirin başdaşlarını aşırıblar, atamın başdaşını sınıb. Dedi, sinmiş balaca daş parçasını apardım Kərkicahana, bacımğılə...Mən onu ilk dəfə elə durumda gördüm. Demə qəbiristanlığın nisgilli imiş. Odur ki, Xankəndinə qayıtsaq, əvvəl gedib qəbiristanlığımıza baş çəkəcəyəm...

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Bir sıra mühüm olaylarla yadda qalan 2017-ci il başa çatır. Təəssüflər olsun ki, bu il də əsas dərdimiz olan Qarabağ problemi ilə bağlı real irəliləyişin şahidi olmadıq. Səbəblər müxtəlifdir. Azərbaycan ətrafında, regionda, dünyada bu il də davam edən mürəkkəb geosiyasi proseslər konfliktin həlli üçün optimal zəmin yaranmasını, hərbi yolunu əngəllədi. Ölkə daxilində və onun ətrafında, global miqyasda yaşanan bu kimi irili-xırdalılarda hamısı Azərbaycan ictimai rəyində, daxili ictimai-siyasi proseslərin axarında özünəməxsus izlər buraxdı.

İŞİD terror təşkilatı bu il xeyli zəiflədilsə də, Azərbaycana terror təhlükəsi, təhlükəsizlik təhdidləri 2017-də də öz aktuallığını saxladı və saxlamaqdadır. Ancaq nə yaxşı ki, bu təhlükə təhdidlər görülən effektiv və ön tədbirlər hesabına cari ildə də böyük ölçüdə ölkəmizdən yan keçdi. Daxili sabitlik və əmin-amanlıq təmin edildi. Azərbaycan öz daxili müvazinətini, sabitliyini qoruyub saxlaya bildi, ölkədə böyük sosial-ictimai kataklizmlər qeydə alınmadı. Eyni zamanda regionda və dünyada Azərbaycanın rolu, söz sahibliyi artdı.

Ancaq bu, arxayınçılığa da əsas vermir. Ən azından, o səbəbə ki, gələn il daha təlatümlü gözlənilir. Rusiya-ABŞ rəqabətinin getdikcə sərtləşməsi və hətta yeni "Soyuq müharibə"nin əsməyə başlayan ruzigarları Azərbaycanı bir qədər də diqqətli və ehtiyatlı olmaq, daha balanslı siyasət izləmək zorunda qoya bilər.

Yeri gəlmişkən, keçən il Azərbaycan Qərb, yoxsa Rusiya strateji seçimi məsələsində ənənəvi balanslı kursu davam etdirdi. Xüsusən də qarşıda Türkiyə, Pakistan və İsrailə tərəfdaşlığımız və müttəfiqliyimiz daha da gücləndi. Hərbi qüdrətimiz, düşmən üzərində əzici hərbi üstünlüyümüz böyüdü, hərbi zavodlarımızın sayı artdı. Savaş haqqını özümüzə saxladıq. Avropa Birliyi, Avropa Parlamenti, AŞ PA kimi mötəbər beynəlxalq təşkilatlar öz sənədləri ilə ərazi bütövlüyümüzə sadiqliyini bir daha təsdiqlədi. 2015-ci ildə həmçinin, milli valyutamız olan manat ABŞ dolları qarşısında pis-yaxşı öz dəyərini qoruya bildi, iqtisadi islahatlar yönündə bir sıra mühüm qərarlar verildi ki, bunlar da gələn il ümidləri artırmaqla yanaşı, hökumətin aktivinə yazıla bilər.

"Yeni Müsavat" 2017-ci ildə ölkənin ictimai-siyasi həyatı üçün ən önəmli hesab etdiyi "Top-10" olayı əhəmiyyətinə görə sıralamaqla oxucuların diqqətinə çatdırır.

İlin "Top 10" hadisəsi -

Azərbaycan daha ziddiyyətli bir ilə girir

2017-ci il də ölkə üçün təlatümlü il oldu; Qarabağ məsələsində ciddi dönüş olmasa da, Azərbaycan öz müvazinətini və sabitliyini saxladı, regiondakı və dünyadakı rolunu artırdı; manatın sabit kursu təmin edildi...

1. Mehriban Əliyeva Azərbaycanın 1-ci vitse-prezidenti oldu

2016-cı ildəki referendumun yekunlarına əsasən Konstitusiyaya bir sıra düzəlişlər edilmişdi və onların arasında idarəçilikdə effektivliyi artırmaq üçün ölkənin 1-ci vitse-prezidenti və vitse-prezidentləri institutlarının yaradılması da var idi. Bunu əsas götürən prezident İlham Əliyev fevralın 21-də Mehriban Əliyevanın 1-ci vitse-prezident təyin edilməsi haqda sərəncam imzaladı.

2. Düşmənin daha bir "qorxulu rəyası" - BTQ işə düşdü

Oktyabrın 30-da Bakıda işğalçı Ermənistanın yan keçən daha bir meqa-layihənin - Bakı Tiflis-Qars (BTQ) dəmir yolunun təntənəli açılış mərasimi oldu. İnşası 10 il çəkmiş və əsasən Azərbaycanın maliyyə vəsaiti, krediti hesabına ərsəyə gələn bu strateji əhəmiyyətli dəmir yolunun açılış mərasimində Azərbaycan prezidenti ilə yanaşı, Türkiyənin dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Gürcüstanın baş naziri Gergi Kvirikaşvili, habelə Qazaxıstanın və Özbəkistanın baş nazirləri qatılmışdı.

Uzunluğu 826 km olan BTQ-nin tikintisi maliyyə xərcləri üzündən bir neçə dəfə

əngəllərlə üzleşməli oldu. Lakin Bakının xərclərinin böyük hissəsini öz üzərinə götürməsi və Gürcüstanı ən aşağı faizlə (1%) kredit ayırması sayəsində bu meqa-layihə reallaşdı. Nəzərə alsaq ki, onun əngəllənməsi üçün Ermənistan, erməni lobbisi dəridən-qabıqdan çıxmışdı, o zaman BTQ-nin dəyəri ikiqat böyük görünür. Bu xətt, şübhəsiz, işğalçı ölkənin izolyasiyasını, iqtisadi durumunu daha da ağırlaşdıracaq, onu bir az da "tullantı-dövlət"ə çevirəcək.

Qeyd edək ki, ilkin mərhələdə BTQ ilə 6.5 milyon ton yük və 1 milyona yaxın sərnişinin daşınması nəzərdə tutulur. Gələcəkdə bu rəqəmlərin müvafiq şəkildə 17 milyon ton və 3 milyon olacağı gözlənilir. Bu marşrut həmçinin, Rusiyadan yan keçən və Asiyayı Avropa ilə birləşdirən "Böyük İpək Yolu"nun önəmli seqmenti ("Dəmir İpək yolu") hesab olunur. Demək, bununla həm Azərbaycanın, həm də iştirakçı ölkələrin iqtisadi təhlükəsizliyi artmış olacaq.

3. Tehranda prezidentlərin üçü sammiti

BTQ-ni açılışından cəmi iki gün sonra - noyabrın 1-də isə Tehranda İran, Azərbaycan və Rusiya prezidentləri - Həsən Ruhani, İlham Əliyev və

Vladimir Putin arasında üçlü sammiti keçirildi. Əsas mövzu - üçtərəfli iqtisadi-ticarət əlaqələri gücləndirmək, o sırada "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin açılışını sürətləndirmək oldu. Yeni yenə işğalçı Ermənistanın blokadasını gücləndirən başqa bir meqa-layihə diqqət mərkəzinə gəldi. İrəvanın tələşi artdı. Çünki iqtisadi bağlar həmişə siyasi bağların da möhkəmlənməsinə gətirir ki, bu da günün birində Dağlıq Qarabağ məsələsində işğalçının əsas himayədarları sayılan Tehran və Moskva üzərində Bakının söz sahibliyinin artması deməkdir.

4. Hökumətdə yeni təyinatlar

Bu il bir neçə yüksək çinli məmur öz postu ilə vidalaşmalı oldu. Öncə nəqliyyat naziri Ziya Məmmədov işini itirdi. Prezident İlham Əliyev Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin yaradılması haqda sərəncam verdi. Yeni quruma isə əvvəllər rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin müavini olmuş Ramin Quluzadə təyin edildi.

Daha sonra 17 illik fasiləsiz iş stajına malik vergilər naziri Fazil Məmmədov vəzifəsini itirdi. Onun yerinə təhsil naziri Mikayıl Cabbarov gətirildi. İyunun 9-da energetika naziri Natiq Əliyev dünyasını

dəyişdi. Onun yerinə isə Azərbaycanın Almaniya'daki sabiq səfiri Pərviz Şahbazov təyin edildi.

5. Rusiya ilə səfir qalmaqlı

Bu il həm də Bakı ilə Moskva arasında səfir qalmaqlı ilə yadda qaldı. Azərbaycan postsovet məkanında ilk ölkə kimi Rusiyanın yeni səfirinə aqreman vermədi, erməni-pərəst Georgi Zuyevin ölkəmizdə yeni səfir təyinatını əngəllədi. Bununla da Azərbaycan Rusiya qarşısında gövdə göstərdi, milli maraqları hər şeydən üstün tutdu. Moskva bununla razılaşmalı oldu. Ancaq hələ ki, təzə səfirin adı məlum deyil.

Xatırladaq ki, Zuyevin namizədliyi hələ iyun ayında Dövlət Dumasında təsdiqlənmişdi.

8. İlqar Məmmədovun işi və Avropa ilə yaşanan gərginlik

Dekabrın 7-də Azərbaycan prezidentinin xarici məsələlər üzrə müşaviri Novruz Məmmədov bəyan elədi ki, müxalif REAL hərəkatının lideri İlqar Məmmədov müəyyən şərtlər daxilində azad edilə bilər. Novruzov dedi ki, nəzərə alsaq ki, İ. Məmmədov cəzasının 2/3-ni çəkib, o zaman şərti azadlığa çıxma bilər - təbii ki, bu haqda ərizə ilə müraciət edərsə. "Biz danışıqlara hazırlıq", - deyər müşavir qeyd elədi.

Öz növbəsində Məmmədovun vəkili Fuad Ağayev bildirdi ki, onun müvəkkili cəzanın yumşaldılması haqda xahiş etməyə niyyətində deyil, çünki özünü günahlar saymır və tam bəraət istəyir.

Dekabrın 6-da isə Avropa Şurası Nazirlər Kabineti REAL sədrinin qeyd-şərtsiz azadlığa buraxılması haqda Avropa Məhkəməsinin 2014-cü il qərarını yerinə yetirməkdən imtina etməsi səbəbi ilə Azərbaycanla bağlı araşdırmalara

6. "Yeni əsrin kontraktı" imzalandı

Sentyabrın 14-də Bakıda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin iştirakı ilə "Azəri-Cıraq-Günəşli" neft-qaz yatağının blokunun işlənməsi üzrə yeni müqavilənin imzalanması mərasimi keçirildi. Saziş "Əsrin müqaviləsi"nin 2050-ci ilədək davamını nəzərdə tutur. Yeni kontrakta əsasən, SOCAR-ın payı 25%-dək artacaq.

7. Qarabağ danışıqlarının bərpası, prezidentlərin görüşü

Oktyabrın 16-da uzun fasilədən sonra Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri - İlham Əliyev və Serj Sərkisyan Cenevrədə ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin təşəbbüsü ilə bir araya gəldilər. Danışıqlardan sonra Əliyevlə Sərkisyan arasında tet-a-tet formatda görüş də keçirildi.

Lakin Cenevrə görüşü də konfliktin dinc yolla həlli prosesində real dönüş gətirmədi. Cenevrədə müzakirələrin yekununa dair qəbul edilən birgə bəyanatda deyilir ki, prezidentlər danışıqlar prosesini intensivləşdirmək və təmas xəttində gərginliyi azaltmaq üçün əlavə tədbirlər görmək haqda razılığa gəliblər.

başlamaq qərarı verdi, Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə müvafiq müraciət ünvanladı.

Erməni çevrələrinin də ciddi maraq dairəsində olan İlqar Məmmədov "düyünü" yeqin ki, təzə ildə açılacaq.

9. "Qarabağ" ilk dəfə ÇL-in qrup mərhələsində

Azərbaycanın futbol klubu "Qarabağ" ölkənin futbol tarixində ilk dəfə olaraq UEFA Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinə adlaya bildi. Bununla da qrup turnirinin yekunlarından asılı olmayaraq, Dağlıq Qarabağ məsələsində haqq içimizin dünyaya çatdırılmasında unikal şans əldə eləmi oldu. Ağdamın, Dağlıq Qarabağın və digər ərazilərimizin işğal altında olması haqda nüfuzlu Qərb mətbuatında ermənilərin əngəllərinə rəğmən, xeyrimizə silsilə yazılar dərc olundu.

10. Bakıda kütləvi beynəlxalq idman tədbirləri

Başla çatmaqda olan il həmçinin, Bakıda bir sıra mötəbər idman yarışlarının keçirilməsi ilə əlamətdar oldu. O sırada IV İslam Həmrəylik Oyunlarını və "Formula - 1" Qran-pri-nin Bakı mərhələsini qeyd etməklə olar ki, bunlar da Azərbaycanın beynəlxalq imicinə əlavə pozitiv xallar gətirdi.

□ "Yeni Müsavat", siyasət şöbəsi

Tələdə bir il

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Yalançının mənzili olmaz"

(gülünc Azərbaycan ata sözü - indi yalançılar dövlət proqramı ilə mənzil alır)

● 1 bitir, dünya tarixində 2017-ci il yəqin ki, yalançılıq ili kimi qalacaqdır. Bu qədər yalan-palanı hələ indiyə qədər eşitməmişdik. ABŞ prezidenti Donald Trampdan Azərbaycanlı kəndli Mamed müəllimə qədər hər kəs yalan danışması ilə qürur duydu, sağa-sola yalan səpələdi. Təsədüfi deyil ki, qədim ingilis dili lügətlərindən biri olan Collins 2017-ci ilin ifadəsi, bir növ yeni sözü kimi "feyk nyus" - "yalan xəbər" sözünü seçmişdir (bbc).

Bizdə yeni söz seçmək adəti hələlik yoxdur, ancaq 2017-ci ildə qulağımızı, gözümüzü yağır edən bəzi sözlər olmuşdur. Misal üçün, Avropaya qaz satmaq üçün TANAP layihəsi. Azərbaycanın bir çox kəndlərində hələ də camaat qaz üzünə həsrətdir, ancaq biz Avropanı qazlaşdırmağa çalışırıq. Qızınmadıq istisina, kor olduq tüstüsünə, atalar demişkən. Yaxud islam həmrəyliyindən gen-bol zəvzədik. Guya biz dünyaya tolerantlıq, həmrəylik örnəyi göstərmişik. Halbuki, bu boş nağıllarsa ilin sonunda ən azı bir neçə siyasi dustağı: İlqar Məmmədovu, Seymur Həzini, İlkin Rüstəmzadəni və başqalarını azadlığa buraxmaq olardı, bununla gerçək barış, sülh, həmrəylik havası əsdirilərdi. Ancaq bu hava hakimiyyətə çoxmu lazımdır? Bəs ondan bu havanı, pəncərəni açmağı istəyən neçə nəfər var?

2017-ci il təəssüf ki, müxalifətin, müxalifətçiliyin son qətrələrinin də qurudulması ili kimi yadda qaldı. Artıq hakimiyyət tam fəxr edə bilər. Kinoda necə deyirdi? "Get Sarı Şəmistanə söylə, Gəray bəyi öldürdüm". Təxminən belə. Ancaq milli müxalif fikrimizin "gəray bəylərini" təkə iqtidar öldürmədi. Demokratik təkə, ictimai birlik anlayışımızın tabutuna mix çalmaq yarışında yenə təəssüf olsun ki, elə müxalifət nümayəndələri də basabas salmışdılar. Yalan çayları hər tərəfdən axırdı.

Sözgəlişi, müxalifətə məsləhət vermək kimi çıxmasın, oralarda məqsəd və mübarizə üsulları da düzgün seçilməlidir. Təzəlikcə hardasa maraqlı pedaqoji yanaşma terzi haqda oxumuşdum. Deyir uşaq aqlamağa başlayan da onu sakitləşdirməyin gözəl üsullarından biri bu sualı verməkdir: "Balaca, gəl fikirləşək görək bu problem kiçik problemdir, ortadır, yoxsa böyükdür?". Sınamamışam, ancaq yazmışdılar ki, bu üsul istənilən dəcəl, ağlağan uşağı sakitləşdirmək üçün ən mükəmməl formula imiş. Biz də gerek öncə kiçik, orta, böyük problemlərimizi müəyyən edək, birinci, Üzeyir bəy demişkən, "siçan qayıraq". Yoxsa pişikdən başlayırıq, heç zad da alınmır.

Ancaq kimə deyirik ki... Biz uşaqları satışa çıxaran ölkənin zəhmətkeşləri. Əsaslandırma da tragikomediya idi: "Dolana bilmirik, uşağa yemək ala bilmirik, işsizlikdir, o üzəndən uşağı satırıq". Bəs uşağı satıb aldığı pul ta nəyinə gərəkdir ki? Bir az da 4 qızı və ananı öldürən ata və qardaşın əhvalatına bənzəyirdi. (İstəsəniz onu da 2017-nin "yaddaqalan" olayları sırasına yazın). Öldürəndə xəcalət çəkməmişdilər, ancaq televizorda "filankəsin arvadı, filankəsin bacıları Türkiyədə gəzir" söhbətindən guya qeyrətə boğulmuşdular, özləri polisə etiraf yapmışdılar. "İlin qeyrəti" nominasiyasında qalib sayıla bilərlər.

Vergilər nazirinin uzun sürən yağmalama prosesindən sonra işdən çıxarılması, ümummilli qanqsterimiz Hacı müəllimin türmədə ölməsi, qatardan qaçan dustaqlar... Yalan o qədər çox oldu ki, indi adam heç bilmir bunlara inansınmı, inanmasınmı. Bəlkə də biz bunların hamısını yuxuda görmüşük. Elmlər Akademiyasından gənc alim Əkrəm müəllimin söylədiyi kimi, yuxuda cinlər bizi aldadırlar, sevimyə təhrik edirlər.

O söhbət mənə bir internet yumorunu xatırlatmışdı. Deyir yuxuda tualet görsəniz heç vaxt içəri girməyin, bu, tələdir. Yəqin 2017-ci il də beləncik tələlərdən biri idi. Pis düşdük.

Başa çatmaqda olan il Türkiyə üçün bir sıra əsas hadisələrlə yadda qalacaq. Bu il qardaş ölkədə antiAmerikanizmin ən yüksək həddə çatması və Rusiya ilə ən çox yaxınlaşma ili kimi yadda qalacaq. Bunun ən bariz nümunəsi il ərzində Türkiyə və Rusiya prezidentləri arasında 7 görüşün keçirilməsi faktıdır.

Bunun əksinə Türkiyə ənənəvi müttəfiqi ABŞ-la münasibətlərdə təlatüm və qeyri-müəyyənlik yaşadı, daha doğrusu yaşamaqda davam edir. Məsələ ondadır ki, Ərdəğan iqtidarının ABŞ-ın hazırkı rəhbərliyi, konkret olaraq Donald Tramp istə münasibətləri olsa da bu dostluq iki ölkə münasibətlərində o qədər də özünü büruzə vermir. Nyu Yorkda davam edən Rza Zərəb və Hakan Atilla məhkəmələri, Suriyanın şimalındakı kürdlər məsələsindəki fikir ayrılıqları, Rusiyadan S-400 hava hücumundan müdafiə sistemlərinin alınması ilə bağlı narazılıq necə deyirlər, aysberqin görünən üzündə olanlardır.

Vaşinqton-Ankara xəttindəki anlaşmazlıqların daha bir səbəbi isə FETÖ məsələsi ətrafındakı proseslərdir. Türkiyənin bu il də davam edən tələblərinə rəğmən Vaşinqton Güləni verməkdən imtina edir. Üstəlik, məlum olur ki, ABŞ rəsmi qurumları FETÖ üzvü olan bəzi keçmiş dövlət məmurlarını himayə edir.

Bu il oktyabrın əvvəlində ABŞ-ın İstanbuldakı Baş Konsulluğunun əməkdaşı Metin Topuzun FETÖ ilə əlbir olmaqda təqsirli bilinərək həbs edilməsindən sonra iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərdə ciddi soyuqluq yaranıb. ABŞ-ın Türkiyədəki səfirliyi oktyabrın 8-də Türkiyə vətəndaşlarına, bir gün sonra isə Türkiyə ABŞ vətəndaşlarına viza verilməsini dayandırdı.

Ancaq maraqlıdır ki, dekabrın son günlərində Türkiyə ilə ABŞ arasında münasibətlərdə gözənilmədən mülayimləşmə müşahidə olunmağa başlayıb. Bunun ən bariz nümunəsi ABŞ-ın Türkiyədəki səfirliyinin Türkiyə vətəndaşlarına viza verilməsini bərpa etməsi olub. ABŞ səfirliyi yaydığı bəyanatda təhlükəsizliklə bağlı yüksək səviyyədə təminat alındıqdan sonra bu addımın atıldığı bildirilir.

Ancaq Ankara-Vaşinqton xəttində mülayimləşmənin yeganə təzahürü bu olmayıb. Bu həftənin əvvəlində Tunisdə səfərdə olan Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdəğan keçirdiyi mətbuat konfransında son zamanlarda ilk dəfə olaraq Suriya prezidentini yenidən terrorçu adlandırıb. Ərdəğan deyib ki, Suriyada Əsədlə davam etmək mümkün deyil. Sitat: "Bir milyona yaxın vətəndaşını öldürmüş Suriya prezidenti gələcəyi necə qurmaq olar? Suriya xalqı başı üzərində belə bir lideri

Türkiyə Qərb bloku ilə münasibətləri yumşaldır

Ankara Vaşinqton və Ər-Riyadla barışır, Suriya mövzusunda ritorikanın dəyişməsi fonunda ölkə daxilində təhlükəsizlik tədbirlərinin gücləndirilməsi Türkiyənin yeni ilə həddən artıq gərgin atmosferdə daxil olacağını göstərir

görmək istəyermi? Açıq və qəti şəkildə deyirəm: Əsəd dövlət terroru törətmiş əslində bir terrorçudur".

Məsələ ondadır ki, son iki ildə Türkiyə və Rusiyanın yaxınlaşması fonunda, Ankara Suriya münaqişəsinin həllinə yanaşmasını dəyişdirmiş, hətta rəsmilər Əsədin olduğu keçid dövrünün də mümkünlüyünü bildirmişlər. Ancaq indi Ankaranın mövqeyi birdən birə kəskin şəkildə dəyişərək, keçmiş şəklinə geri dönüb.

Maraqlıdır ki, bu açıqlamalar verilən zaman Türkiyənin baş naziri Binali Yıldırım bir müddətdir Türkiyə ilə soyuq münasibətlərə sahib Səudiyyə Ərəbistanına səfər edib. Kral Salman ibn Əbdüləzizlə, eləcə də ölkənin faktiki iqtidarı olan oğlu Məhəmməd ibn Salmanla görüşən baş nazir Yıldırım istə mesajlar verib. Baş nazir Yıldırım deyib ki, Ankara və Ər-Riyad arasında regional məsələlərin həlli ilə bağlı baxışlar 90 faiz üst-üstə düşür. Ancaq halbuki, hazırda hələ də Səudiyyə Ərəbistanı ilə Qətər arasında böhran davam edir və Türkiyə bu böhranda açıq şəkildə Qəterin tərəfini tutub. Üstəlik Qüds mövzusunda da Ər-Riyadın Ankara ilə fikir ayrılığının olduğu məlumdur.

Ancaq görünür ki, Ankara indi köhnə (ən azı iki il əvvələ qədər olan - K.R.) müttəfiqləri ilə yenidən barışır. Sözügedən səfərlər də buna xidmət edir. İndi isə gözələr necə deyirlər, Rusiyadır. Moskva Türkiyə-

nin bu gedişlərinə hansı reaksiyanı verəcək? Ərdəğanın Əsəd haqqında terrorçu ifadəsinə münasibət bildiren Rusiya XİN sözcüsü deyib ki, bu iddianın əsası yoxdur. Mariya Zaxarova deyib ki, Bəşər Əsəd qanuni hökuməti təmsil edir, onun nümayəndəsi hazırda BMT-də Suriyanı təmsil edir. Maraqlıdır ki, elə bu günlərdə Rusiya və Türkiyə arasında S-400 hava hücumundan müdafiə sistemlərinin alınması müqaviləsi təsdiqlənib. Anlaşmaya əsasən Türkiyə Rusiyadan 2,5 milyard dollar dəyərində 4 ədəd S-400 batareyası satın alacaq.

İndi Türkiyənin bu şəkildə manevrlərinin səbəbləri haqda nəse demək bir qədər çətinidir. Ancaq ehtimal etmək olar ki, Suriya mövzusunda, xüsusən də Suriya kürdlərinin taleyi mövzusunda Ankara və Moskva arasında anlaşmazlıq aradan qaldırmaq mümkün olmayıb. Gələn ay isə Rusiyada Suriya Dialoq Konqresi keçiriləcək. Türkiyə bu tədbirdə kürdlərin, daha dəqiqi PYD-YPG-nin iştirakına qarşıdır. Ruslar isə müsbət baxırlar. Əgər orta qərara gəlmək mümkün olmasa, iki ölkə münasibətlərində ciddi təsir edə bilər.

Bu arada ötən il dekabrın 31-dən yanvarın 1-nə keçən gecə İstanbulda 39 nəfərin öldürüldüyü Reina terroru səbəbindən bu il İstanbulda bir çox yerlərdə yeni il şənlikləri keçirilməyəcək. İstanbulun Beşiktaş rayonu İstiqlal küçə-

si, Taksim meydanı girişlərində, o cümlədən Karaköy, Cihangir, Talimhane və Tarlabası girişləri qapadılacaq.

Buna paralel olaraq ölkə boyu İŞİD həbsləri də davam edir. Dekabrın 26-da və 28-də İstanbul, Qaziantep, Elazığ, Bingöl, Adana, Kilis, Sakarya, Manisa, Van, Diyarbəkir, Mardin və Bursada keçirilən əməliyyatlar nəticəsində yeni il şənlikləri zamanı terror hazırlayan 120 nəfərdən çox İŞİD üzvü saxlanılıb.

Qeyd edək ki, İŞİD-ə qarşı əməliyyat-axtarış tədbirləri Türkiyədə hər ay davam edir. Təkə oktyabrın 30-da İstanbul, İzmir, Ankara, Hatay, Adıyaman, Ərzurum, Adana, Bursa, Əskişehir və Şanlıurfa da həyata keçirilən əməliyyatlar zamanı 153 nəfər, noyabrın 10-da yenə İstanbulun Bağcılar, Beykoz, Fatih, Küçükçekmece, Pendik, Sancaktepe və Şişli rayonlarında həyata keçirilən axtarış-əməliyyat tədbirləri nəticəsində 14 ünvanda vaxtı ilə İŞİD sıralarında döyüşmüş 82 əcnəbi həbs olunub. Bundan başqa Adanada 11 Suriya vətəndaşı, İzmirdə 7 nəfər, Ankarada isə 173 nəfər həbs olunub.

Türkiyə yeni 2018-ci ilə həyəcanlı və həddən artıq dinamik atmosferdə daxil olacaq. Gələn il bir sıra tələyüklü məsələlərlə bağlı qərarlar verəcək. Bu da bir mənada bölgənin gələcək şəklini müəyyən etmək üçün açar rolunu oynayacaq.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**
□ "Yeni Müsavat"

Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində 2017-ci ildə də uğurlu nəticələrə nail olunmadı. Ermənistanın heç bir beynəlxalq normalara məhəl qoymaması və sülhdən uzaq davranış nümayiş etdirməsi, həmçinin bir sıra maraqlı dövlətlərin mövqeyi üzündən sülh razılaşması mümkün olmadı.

2017-ci ildə az qala hər gün cəbhədə ermənilər atəşkəsi pozsa da, hər iki tərəfdən itkilər olsa da genişmiqyaslı müharibə olmadı. Artıq nəzərlər növbəti ildə. Savaş 2018-ci ilə qaldı proqnozları kifayət qədər ciddi ekspertlərin dilindən səslənməkdədir.

Ekspertlər bildirir ki, Ermənistanın hələ də qeyri-konstruktiv mövqə nümayiş etdirməsi konfliktin yenidən alovlanma ehtimalını artırır. İndi ekspertlərin böyük əksəriyyəti bu qənaətdədir ki, yaranmış vəziyyətin gələn il ərzində də davam etməsi mümkündür. Elə bu səbəbdən hesab edilir ki, növbəti ildə danışıqlarda ciddi irəliləyiş olmayacağı təqdirdə konfliktin hərbi müstəvisində çözümlü qaçılmaz olacaq. Bunu Rusiyanın beynəlxalq əlaqələr üzrə məsləhətçisi (RSDM) da təsdiq edir. Qurum bildirir ki, 2018-ci ildə Dağlıq Qarabağda müharibə başlaya bilər.

Yeni savaşın Ermənistan üçün fəsadlarının ağır olması ilə bağlı İrəvanın özündə də bəyanatlar səslənir. Məsələn, Ermənistan ordusunun baş qərargah rəisi Movses Akopyan bildirir ki, düşünmək lazım deyil ki, Azərbaycanın Qarabağı geri qaytarmaq istəyi yoxdur: "Onlar Qarabağı da, Zəngəzur da, zaman-zaman İrəvanı da geri qaytarmaq niyyətindədirlər".

Eyni qorxunu erməni ekspert Vardan Malxasyanın açıqlamalarında da sezmək mümkündür. O qeyd edir ki, Qarabağda hərbi variantın gündəmə gəlməsi aktualdır.

Hərbi ekspertlərdən "Hər an müharibə başlaya bilər" anonsu

Savaş 2018-ə qaldı - gələn il Şuşada!..

"Xüsusilə "aprel müharibəsi" yenidən təkrarlana bilər. Ehtimal ki, toqquşma başlasa, Azərbaycan sürətli hücum planı ilə Ermənistanı zərbələr endirəcək. Bu baxımdan, biz siyasi ambisiyalara görə buna getməməliyik və daha ayıq olmalıyıq. Çünki "aprel müharibəsi" nəticənin necə olacağını indidən deməyə imkan verir".

Erməni siyasi şərhçi Sarkis Artsruni də bildirir ki, Azərbaycan Qarabağı geri almaqda israrlıdır.

2018-ci ildə savaş riskinin real olduğunu "Yeni Müsavat"a müsahibəsində general-leytenant Yaşar Aydəmi-

rov da söyləyib: "Aprel döyüşlərindən iki il keçəndən sonra ermənilərin ağı başına gəlib ki, həqiqətən Azərbaycan ordusunun döyüş hazırlığı yüksək səviyyədədir. Ayıldılar ki, həqiqətən də Azərbaycan ordusu nəinki işğal olunmuş Qarabağ ərazilərini, həm də ötən əsrdə siyasi işğala məruz qalmış Qərbi Azərbaycan ərazilərini azad etmək iqtidarındadır. Uzun müddət aprel döyüşlərinin nəticələrini gizlətməyə çalışdılar. Amma indi erməni xalqını qorxutmaq üçün deyirlər Azərbaycan ordusu hər an hücumla keçə, torpaqları işğaldan azad edə bilər. Həqiqətən

Azərbaycan hər an döyüşlərə başlaya bilər. İri dövlətlərin də hamısının marağında budur ki, Qarabağda müharibə yenidən başlasın, Azərbaycan da torpaqlarını işğaldan azad etməsin. Yoxsa şans versəydilər, Azərbaycan heç kəsin yardımını gözləmədən torpaqlarını qısa müddətdə azad edə bilərdi. Çünki Azərbaycan ordusu yüksək səviyyəyə gəlib çatıb və məsələni qısa bir vaxtda həll etməyə qadirdir. 2018-ci ildə savaş riski həddindən artıq yüksəkdir. Çünki məsələnin həlli uzana bilməz. Nə qədər uzanacaq? Sadəcə, siyasi dairələrdə bu məsələ ilə bağlı

qərar olmalıdır ki, Azərbaycan ordusu öz vəzifəsini yerinə yetirsin".

Tərxis Olunmuş Hərbçilərin Gəncləri Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri, hərbi ekspert Emin Həsəni də "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, 2018-ci ildə Qarabağda genişmiqyaslı hərbi əməliyyatların başlanması ehtimalı böyükdür: "2016-cı ilin 31 martında heç kim təsəvvür etmədi ki, aprel ayının 2-də Ermənistan ordusuna o cür kəskin cavab veriləcək. Erməni generalları da etiraf edir ki, aprel savaşı bir neçə həftə davam etsəydi Ermənistan tamamilə məğlubiyyətə düşər olardı və Azərbaycan ordusu Xankəndiyə, Şuşaya qədər gedəcəkdi. Biz də bunu bilirik. Azərbaycan ordusunun o zaman dayanmasının isə səbəbini də bilirik. Yaxşı bilinir ki, hansı dövlətin xahişi və israrı ilə aprel savaşı dayandırıldı. Dediyim odur ki, qarşıdakı ilin də istənilən günü Qarabağda hərbi əməliyyatlar başlaya bilər. Erməni ordusunun istənilən bir hücumu, təxribatı aprel savaşıdan dəfələrlə böyük miqyaslı cavabla qarşılanacaq və bu dəfə ordumuz dayanmaz, bayrağımızı Şuşada qaldırana qədər irəliləyər. Aprel savaşıdan öncə bəlkə də bu cür açıqlama və proqnozlar kimlərsə tərəfindən qeyri-inan-

dırcı, reallaşması mümkün olmayan fikirlər sayıla bilərdi. Lakin aprel savaşı vəziyyəti dəyişdi və bu gün bizim bu fikirlərimiz reallığa, ordumuzun gücündən əminliyə əsaslanır".

Ekspert qeyd etdi ki, Azərbaycanın dövlət kimi gücü, ordusunun imkanları, iqtisadiyyatı istənilən an Ermənistanın təxribatlarına misli görünməmiş miqyasda cavab verməyə imkan verir. Beynəlxalq münasibətlər sistemində vəziyyət azacıq dəyişsə Azərbaycan beynəlxalq qanunlara və Konstitusiyasına əsaslanaraq öz ərazilərini azad edilməsi, ərazilərində suverenliyinin təmin edilməsi üçün hərbi əməliyyatlara başlayacaq: "Minsk Qrupunun həmsədr dövlətləri bu münaqişəni həll edən deyillər. Onlar bu münaqişəni uzatmaq məşğuldurlar. Bir-iki həftə bu üç dövlət çəkilib kənardə dayansalar, müdaxilə etməsələr Azərbaycan ordusu bayrağını Şuşada qaldırır və Ermənistanı beynəlxalq hüquq şərtlərinə razı salar. Əgər qarşıdakı ildə Ermənistanın diversiya qrupları 2016-cı ilin aprelindəki kimi hansısa təxribata cəhd etsələr bu dəfə Azərbaycanın onları cəzalandırması apreldekindən qat-qat artıq olacaq".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Roqozinin Bakıya gözlənilməz səfəri

Elxan Şahinoğlu: "Azərbaycan Rusiyadan 5-6 milyard dollar silah alıb və bunda Roqozinin də xidməti var"

Rusiya baş nazirinin müavini Dmitri Roqozinin qəfil Bakıya gəlib və prezident İlham Əliyevlə görüşüb. Roqozinin Azərbaycan səfəri barədə heç bir rəsmi məlumat olmayıb. Bu barədə Roqozinin özü "Facebook" səhifəsində status paylaşdıqdan sonra onun Azərbaycana səfər etdiyini məlum olub.

"Bakı. Ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə hökumətlərə rəsmi komissiyanın görüşünün yekunları üzrə Azərbaycan prezidenti ilə danışıqlar", - D.Roqozin statusunda belə yazıb.

Rusiya baş naziri müavininin ilin sonunda ölkəmizə səfər etməsi, yüksək səviyyəli görüşlər keçirməsi bəzi suallar yaradıb.

Qərib Universitetinin Təbiiqi Politologiya Mərkəzinin rəhbəri

Elxan Şahinoğlu xəbərini Azərbaycan tərəfdə yayılmasında qəbət görmür: "Gün ərzində mən də xəbər agentliklərini izlədim, Rusiya baş nazirinin müavini Dmitri Roqozinin Bakıya səfərinə və prezident İlham Əliyevlə görüşməsi xəbərinə rast gəlmədim. Halbuki, Roqozin özü facebook səhifəsində Bakıda olduğunu və Azərbaycan prezidenti ilə görüşdüyünü yazıb, yazıya İlham Əliyevlə fotosunu da əlavə

etdi. Bakıya səfərinin işgüzar xarakter daşdığını deyən Roqozin belə bir cümlə yazıb: "Ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə hökumətlərə rəsmi komissiyanın görüşünün yekunları üzrə Azərbaycan Prezidenti ilə danışıqlar aparıldıq". Roqozin Bakıda varsa və Azərbaycan prezidenti ilə danışıqlar aparırsa, bu haqda agentliklərimiz niyə xəbər yaymayıb? Roqozin Rusiyada hərbi-sənaye kompleksinə cavabdehdir. Azərbaycan Rusiyadan milyardlarla dollar silahı da məhz Roqozinin vasitəçiliyi ilə alıb. Roqozinin Bakıda olması, ən yüksək səviyyədə görüşlər keçirməsi və bunun xəbərini yayılmamasında

qəbahət görmürəm. Bəlkə də tam əksinə, Ermənistanla informasiya savaşının tərkib hissəsi kimi qiymətləndirmək mümkündür. Böyük ehtimalla Bakıda söhbət yenə silah alqısından gedib. Qoy ermənilər baş sındırınsınlar ki, Roqozin niyə Bakıdadır və bu haqda rəsmi xəbər niyə yoxdur?".

Politoloq Roqozinin səfərinin məxfi olmasının planlaşdırıldığını düşünür: "Roqozinin Bakıdakı görüşlərinin yarıgizli olması razılaşdırılıb. Buna rəğmən, Roqozinin görüş haqqında status yazması və şəkil paylaşması bizim xeyrimizədir. Roqozinin Azərbaycana hər səfəri hərbi-texniki əməkdaş-

lıqla bağlıdır, bunu erməni separatçıları da bilir. Ancaq mənə elə gəlir ki, bu səfərdən sonra Azərbaycanın rəsmi mediası və rəsmi xəbər agentlikləri də bu səfərə toxunmalı, hətta gəniş təhlil aparıb Ermənistan hakimiyyətinə gözdəki verməlidir. Məsələn, mənim bu səfərlə bağlı yazdığım statusdan sonra televiziya kanallarından biri mənə reportaj üçün müraciət etdi və mən bu səfərlə bağlı fikirlərimi dedim. Ermənistanla müharibə tək cəbhə bölgəsində getmir, informasiya mühari-

bəsi də davam edir. Bunu nəzərə almalıyıq. Roqozinin Bakıya səfərləri təsadüfi olmur. O, Rusiya prezidenti Vladimir Putinə yaxın şəxsdir. Ermənistan hakimiyyəti Roqozinə düşmən gözü ilə baxır. Bu, Roqozini narahat etmir. Çünki o, ölkəsinə pul qazandırır. Azərbaycan Rusiyadan 5-6 milyard dollar silah alıb və bunda Roqozinin də xidməti var. Kasıb Ermənistan Rusiyaya nə qazandırb? Heç nə".

□ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Tarixçi-jurnalists, BDU-nun müəllimi Nəsiman Yaqublunun "Azərbaycan Milli Azadlıq Hərəkatı Ensiklopediyası" kitabı nəşrə hazırlanır. 1920-1991-ci illəri əhatə edən araşdırmaların əks olunduğu kitabda Azərbaycanda mövcud olmuş gizli təşkilatlar, dissidentlər, "samizdat"lar haqqında arxiv materialları öz əksini tapıb, maraqlı məlumatlar verilib. "Yeni Məsəvat" tarixini qaranlıqlarına işıq salan bu kitabla bağlı müəllifin müsahibəsini təqdim edirik.

- Nəsiman müəllim, bu kitabın ərsəyə gəlməsi ideyası necə yaranmışdır? Necə oldu ki, məhz 1920-1991-ci illərdə sovet hökumətinə qarşı çıxmış dissidentlərlə bağlı araşdırma aparmaq qərarına gəldiniz? Bu ümumiyyətlə, Azərbaycan tarixində işlənməmiş bir mövzudur...

- Mən uzun illərdir bu mövzunu araşdırıram. Bu kitab mənim son 25 illəki araşdırmalarımdan bir növ yeni formada davamıdır. Digər tərəfdən, son vaxtlar bizim tariximizdə baş verən hadisələr unudulur və ümumiyyətlə yazılmır. Sovet dövründə baş verənlərin üstündən sükutla keçilir. Halbuki sovet dövründə də müəyyən insanlar olub ki, rejimə qarşı çıxıblar. Düzdür, onlar Azərbaycanın azadlığına tam olaraq nail ola bilməyiblər, lakin gizli təşkilatlar yaradıblar, gizli mətbuat yaradıblar, qəzetlər çap ediblər. Onların bəzilərini 10-15 il həbs ediblər, güllələyiblər, qətlə yetiriblər. Bu insanların da fəaliyyəti yazılmalıdır. İkinci tərəfdən, 1988-1992-ci illərdə baş verən Azərbaycan xalq hərəkatı haqqında ümumiyyətlə heç nə yazılmır. Elə bil ki, heç bu hadisə olmayıb. Halbuki həmin illərdə baş verən xalq hərəkatı Azərbaycan tarixinin ayrılmaz bir hissəsidir. Bunun üstündən sükutla keçmək olmaz.

- Bəli, ümumi məlumatlar olsa da, ayrı-ayrı şəxsiyyətlər haqqında, proses haqqında məlumat yoxdur...

- Haqlısınız. Mən araşdırma apararkən görmüşəm ki, həmin dövrdə nə qədər siyasi partiyalar, ictimai təşkilatlar yaranıb, gizli qəzetlər buraxılıb. Bunları biz nə zaman xalqə çatdıracağıq? Ötən əsrin 60-70-ci illəri unudulub getsə də, 1988-1992-ci illər də artıq unudulur. O tarixi yarananlar dünyadan köçürülür, onların irsini, fəaliyyətini təsdiq edən sənədlər itib-batır, toplanılır. Halbuki bunlar toplanıb arxivlərə verilməlidir. Bu da başqa bir problemdir. Mənim kitabımın başqa bir hissəsi də Qarabağa bağlıdır. İnanırsınız, mən Şuşada döyüşən əsgərlərin fotolarını tapmaqda çətinlik çəkdim. Bəs, 20-30 ildən sonra necə olacaq? Biz nə ilə sübut edəcəyik ki, Şuşa bizimdir, Şuşada döyüşmüşük. Bu baxımdan mən hesab etdim ki, bunları yığib sistemləşdirmək lazımdır. Çox çətinliklə bu faktları topladım.

- Tədqiqatlarınız çox uzun bir dövrü əhatə edir. 1920-1991-ci illər... Bütün bu dövrün tarixi həqiqətlərini, faktları, sənədləri əldə etmək üçün haralarda araşdırma apardınız, hansı arxivlərə müraciət etdiniz?

- Bu işi görmək üçün ilk növbədə Azərbaycan arxivlərində araşdırmalar apardım. Digər ölkələrdən Türkiyədə, Almaniya-

da, Polşada arxivlərdə işlədim. Həmçinin şəxsi adamların arxivlərinə müraciət etdim. Şəxsi arxivlərdə daha çox sənədlər əldə etdim və onları sistemləşdirdim. Ən çətin proses isə toplanan faktları sistemləşdirməkdir. Mən bu sənədləri topladıqca onu gördüm ki, tariximizdə nə qədər yanlışlıqlar var. Əsl qəhrəmanların çoxu arxa planında qalıb. Onlar haqqında məlumat yoxdur. Bəziləri dünyasını dəyişib və özləri haqqında məlumat verə bilməyiblər. Bəziləri ni məqsədli şəkildə şişirdib icti-

mişəm. Mən bu kitabda onu da qeyd etmişəm ki, ilk dəfə gizli mətbuatı Azərbaycanda kim çap edib. Bunu heç kim bilmir. Bayağ adını çəkdiyim Azər Qasımsadə 1988-92-ci illərdə ilk gizli mətbuatı yaradıb. Milli Azadlıq Hərəkatı liderləri arasında onun adı yoxdur.

- Nəsiman müəllim, hazırkı tarix kitablarından ələ təəsürat yaranır ki, sanki 1920-92-ci illərdə insanlar sovet hökumətindən çox razı şəkildə yaşayıblar, heç bir etiraz olmayıb. Ancaq sizin

həmməd Əmin Rəsulzadəni sürgün ediblər, Fətəli xan Xoyskini qətlə yetiriblər, Nəsiman bəy Yusifbəyli öldürüblər. Mikayıl Müşfiqi, Hüseyn Cavid güllələyiblər. Mən bu kitabda həmin şairlərin sovet hökuməti əleyhinə şeirlərini vermişəm ki, onlar heç yerdə yoxdur. Mikayıl Müşfiqin heç kimin bilmədiyi şeirləri var ki, sovet rejimi əleyhinə yazılıb. Mən bunu şəxsi arxivlərdən tapıb vermişəm. Heç kim bilmirdi ki, Rəsulzadənin oğlu sovet hökumətinə qarşı gizli təşkilatın üzvü olub və

emasını mən Şəkinin "Nuxa fəhləsi" qəzetində tapdım, 1960-cı ildə oktyabr ayının 3-də çap edilib. O qəzeti də ləğv ediblər. B.Vahabzadə "Gülüstan" poemasını orada xəlvet çap etdirib. Mən o qəzet nüsxəsini tapdım, onun fotosunu da kitabda verdim. Yəni bu kitabda belə maraqlı məqamlar var. İsfəndiyar Çoşqun adlı bir şair və dissident olub ki, haqqında heç bir məlumat yoxdur. Bir fotosu belə qalmadı üçünmən onun şəklini Nardaranda ki qəbrində başdaşından çək-

olub. Onu 6 il həbs ediblər. Mən onun "Zindan şeirləri" kitabını tapdım ki, niyə o həbs edilib. O vaxt məşhur bir şair var idi ki, ona görə neçə nəfər həbs olunub. Məzmunu belə idi ki, "Ağ şalvarda qara yamaq, başımızda motal papaq, kommunizmə gedirik biz". Mən bu şeirin müəllifinin şəklini, adını da vermişəm. İstəmişəm ki, qapalı qalan Sovet rejiminin iç üzünü açsın. Bu açılmazsa, biz o cəmiyyətdən xilas ola bilməyəcəyik. Mən arxiv materialı tapdım ki, "Amerikanın səsi" və "Azadlıq" radi-

"Bu kitab çox səs-küy yaradacaq"

Nəsiman Yaqublu: "Azərbaycanda ilk siyasi partiyayı və gizli partiyayı yaradan Azər Qasımsadə olub"

"Bizim alimlərimiz, tədqiqatçılarımız var ki, hələ də sovet rejimini tərifləyirlər, onun mahiyyətini anlamırlar"

maiyyyətə təqdim edib, bütün qəhrəmanlıqları bir neçə adamların adı ilə bağlayıblar. Mən bu kitabı yazarkən müəyyənləşdirdim ki, 1988-1992-ci illərdə Azərbaycanda ilk siyasi partiyayı yaradan Azər Qasımsadə adında bir şəxs olub. Ancaq heç kim onun haqqında məlumatlı deyil. Mən onu sübut etmək üçün o qədər arxiv sənədləri ilə eyniləşdirmələr apardım ki, məlumat səhv getməsin. Nəticədə sübut etdim. Digər tərəfdən, o dövrdə Azərbaycanda çoxlu gizli qəzetlər, jurnallar, kitablar buraxılıb. Sovet hökuməti onların çapına icazə verməyib. Mən 38-ə qədər qəzet və jurnal adı toplamışam ki, gizli yolla çap ediblər. Kitabda onların adlarını, fotolarını da vermişəm, hətta təhlil də etmişəm.

- Nəsiman müəllim, sovet hökuməti dövründə əsasən hansı illərdə gizli mətbuat fəaliyyət göstərmişdir?

- Gizli mətbuat 1920-ci illərdə var. Sonrakı dövrlərdə gizli qəzetlər yoxdur, bir də 70-ci illərin sonlarından başlayır. Ancaq gizli vərəqələr var, hətta 50-ci, 60-cı illərdə belə gizli vərəqələr nəşr olunub.

- Bu kitabdakı qəhrəmanlarımızdan hazırda yaşayanlar varmı?

- Bəli var. Elə gizli qəzet və jurnalları dərc edənlərdən də indi yaşayanlar var. Mən elə onların arxivlərindən bəhrələnmişəm və adlarını da kitabda ver-

fəaliyyət göstərmişəm. Bunu kitabda vermişəm və sənədlərini də təqdim etmişəm. Kitabda ümumilikdə 500-ə qədər fotosənəd var. Nə demişəmsə, yanında təsdiqedicə foto və sənəd var ki, heç bir şübhə yeri qalmasın. Rəsul Rzanın ensiklopediyasını məhv ediblər ki, orada ermənilərin təbliğatı yoxdur, Ararat dağı Ağrı dağı kimi qeyd olunub. Mən bu məhv edilmiş ensiklopediyanın da fotosunu vermişəm. Həmçinin, heç kimin məlumatı yoxdur ki, bizim dahi bəstəkarımız Qara Qara-

mişəm. Ötən əsrin 70-ci illərində Gəncədə Məhəmməd adlı bir şair olub ki, "Kəmsavad" təxəllüsü ilə şeirlər yazıb, ancaq heç kim onu tanımır. Onu Brejnevə yazdığı şeirə görə 3 il, Xruşçova yazdığı şeirə görə isə 2 il həbs ediblər. O, Sabir səviyyəsində bir şair olub, şeirlərini də kitabda vermişəm.

- Nəsiman müəllim, sizə maddi və təşkilatı baxımdan dəstək olanlar varmı?

- Xeyr. Bu kitabın çapına da istəmədim ki, kimsə dəstək olsun. Çünki təsir altına düşmək istəmədim. Mən öz vicdanımın hökmü ilə bunu etmişəm və bu mövzuları da sevirəm. Mən 25 ilə yaxındır ki, bu qadağan olunmuş mövzuları işləyirəm. Bu materiallar cəmiyyətə təqdim edildikdən sonra istər-istəməz Azərbaycan tarixinin son dövrü dəyişməyə məcbur olacaq.

- Belə görünür ki, çox səs-küy yaradan bir kitab olacaq...

- Bəli, çox səs-küy yaradacaq. Çünki orada elə insanlar haqqında faktlar var ki, diqqət çəkəcək. Ermənilərin Qarabağı necə ələ keçirməsi ilə bağlı çox dəhşətli sənədlər aşkarlamışam. Elə sənədlər tapmışam ki, onları cəmiyyətə açıqlasam, ay-

osuna qulaq asanlara 25 il həbs cəzası veriblər. O adamların adı da kitabda var.

Həmçinin 1920-ci illərdə Azərbaycanın Sovet ordusu tərəfindən işğal edilməsi faktı var. Ancaq indi professorlar, tarixçilər işğal faktını qəbul etmirlər, hətta də cümlələrini 1920-ci ildə, aprelin 28-də Azərbaycanda Sovet hökuməti quruldu" deyərək başlayırlar. İşğal faktını gizlədirlər. Ancaq mən faktları tapdım ki, aprelin 28-də ordu Bakıya girəndə Moskvadan onlara gizli şəkildə göstəriş verilib ki, bir həftə ərzində Bakıda nə istəyirsinizsə, edin, dağıdın, yağmalayın. Sovet qoşunları Bakıdan Moskvaya 60 vaqon ərzaq, yanacaq, bir vaqon da uşaq oyuncaqları apardılar. Yəni şəhəri yağmaladılar, sanki müharibədə qələbə çalıblar və qənimətləri daşıyırlar. 1933-cü ilə qədər Moskva bir nəfər də azərbaycanlıni ölkə rəhbərliyinə qoymayıb. Onlar Azərbaycana bu cür yanaşıblar. Tarixçilər bu saxta yanaşmanı yığışdırıb həqiqəti yazmalıdırlar. Nəriman Nərimanov, Mir Cəfər Bağirovla bağlı miflər dağılmalıdır ki, onlar Azərbaycanı xilas ediblər. Onlar sadəcə bir fiqur olublar və heç nə edə bilməyiblər.

Bir məqam da var ki, Dağlıq Qarabağ bizdən 1988-ci ildə ayrılmayıb, elə Sovet hökuməti vaxtı ayrılıb. Mən sənədlər, faktlar tapmışam ki, orada bütün yazılar və sənədləşmələr erməni dilində aparılırdı. Orta məktəbi bitirənə verilən attestatda göstərilir ki, Azərbaycan dili keçirilmir. İkincisi, yazılır ki, Ermənistan SSRİ-nin Dağlıq Qarabağ vilayətinin Təhsil Şöbəsi tərəfindən verilir. Mən kitabda sübut kimi o attestatın şəklini vermişəm.

- Kitab neçə nüsxə ilə çıxacaq, yayımı necə təşkil olunacaq?

- Kitabın nəşrində bir qədər maddi problemlərim var. Hələ neçə nüsxə ilə çıxacağını bilmirəm. PDF variantını da internetdə yerləşdirəcəyəm ki, insanlar oxusunlar. Hələ ki, kitab nəşr prosesindədir.

□ Nərgiz LİFTİYEVA
Foto: Məğrur MƏRD

"Arxiv materialında tapdım ki, "Amerikanın səsi" və "Azadlıq" radiosuna qulaq asanlara 25 il həbs cəzası veriblər"

kitabımız bu stereotipi sındırır... Göstərilir ki, bütün bu illər ərzində daxildə müqavimət olub...

- Bu gün insanların düşüncəsində sovet hökuməti "çörək 20 qəpik idi" fəlsəfəsi ilə qalıb ki, ərzaq ucuz idi, dolanmaq asan idi. Ancaq siyasi azadlıq, düşüncə azadlığı yox idi. İkinci səbəb odur ki, insanlar o dövrdə gedən proseslərdən xəbərsizdirlər. Bu gün də çoxları sovet dövlətinin işğalçı bir imperiya olduğunu qəbul etmək istəmir. Təkcə kütlə bu vəziyyətdə deyil, bizim alimlərimiz, tədqiqatçılarımız var ki, hələ də sovet rejimini tərifləyirlər, onun mahiyyətini anlamırlar. Sovet hökumətinə necə vətən etmək olar ki, oradan Mə-

yevin sovet hökumətinə qarşı hərəkatları olub və 1963-cü ildə onun üçüncü simfoniyasını qadağan ediblər. Mən bunu arxivlərdən tapdım. Bəxtiyar Vahabzadənin "Gülüstan" po-

din olacaq ki, ermənilər Şuşanı, Laçını niyə asanlıqla ələ keçirdilər. Həmçinin bəzi ədəbiyyat adamları olub ki, həbsxanalarda yatıblar. Aşiq Mikayıl Azafı adlı Tovuzlu bir məşhur aşiq

İran agentliyinin Türkiyə, Azərbaycan, Qırğızistan və Monqolustanın birlikdə yeni ordu yaradacağı ilə bağlı yaydığı məlumat geniş müzakirələrə səbəb olub.

Ekspertlər məsələ ilə bağlı fərqli mövqelər sərgiləyirlər. Bəziləri hesab edirlər ki, indiki siyasi şəraitdə "Türk NATO-su"nun yaradılması mümkündür. O da qeyd olunur ki, "Türk NATO-su" yaradılacağı təqdirdə xüsusilə də ABŞ bundan daha çox qıcıqlanacaq. Bu isə onsuz da gərgin olan Türkiyə və ABŞ münasibətlərini bir az da qəlizləşdirə bilər. Bir çox təhlilçilərə görə isə, indiki şəraitdə yalnız Türkiyə və Azərbaycan arasında hərbi birliyin yaradılması real görünür. Buna səbəb də digər ölkələrin bir-biri ilə münasibətlərində problemlərin olması göstərilir.

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında belə bir hərbi birliyin yaradılmasını real qiymətləndirmədiyini dedi: "Bəzən elə ölkələrin adını çəkirlər ki, onların arasında hərbi birlik mümkündür deyil. Hətta Monqolustanın, Qırğızistanın da adı çəkilir. Nə olsun ki, Qırğızistan türkdilli dövlətdir. Bu ölkənin dövlət başçısını dəfələrlə Ermənistanla səfər edəblər, saxta soyqırım abidəsinin qarşısına əkil qoyublar. Bu il yadımdadır ki, Pakistanda zirvə toplantısı vardı və orada Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən sənədə belə imza atmadılar. Onların Türkiyə ilə münasibətləri də hamar deyil. Belə ki, hərbi qiyamdan sonra Türkiyə tələb etdi ki, Fəthullah Gülen məktəbləri bağlansın. Qırğızistan isə bunu bağlamayıb, hələ Türkiyəyə də meydan suladı. Ancaq hərbi birliyin Azər-

"Türk-NATO-su" Azərbaycan-Türkiyə

hərbi birliyi əsasında yarana bilər - rəylər

Ekspertlər bu ideyanın gerçəkləşməsini əngəlləyən obyektiv səbəblərdən danışdılar

baycan və Türkiyə arasında yaradılması mümkündür. Bu birlikdə Qazaxıstan, Qırğızistan yoxdur. Onlar Avrasiya Birliyinin, KTMT-nin üzvüdür. Əsas birlik Azərbaycan və Türkiyə arasındadır ki, İran da bundan narahatdır. Digər türkdilli dövlətlərlə Türkiyə ilə iki-üç hərbi təlim keçirmir. Ancaq Azərbaycan üçün bu, belə deyil. Bəli, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında hərbi birlik getdikcə güclənir. Nə vaxtsa "Türk NATO-su" yaranacaqsa bu, iki ölkə arasındakı hərbi birliyin əsasında formalaşsın. O fikirlərlə razıyam ki, ideyanı Azərbaycan və Türkiyənin birliyindən narahat olanlara ortaya atıblar ki, bizi hədəf

müstəvisinə keçirsinlər. Burada Rusiyadan hansısa mərkəzlər, İranda müəyyən dairelər maraqlı ola bilərlər - baxmayaraq ki, indi İran bəzi məsələlərdə Türkiyə ilə əməkdaşlıq edir. O cümlədən də Suriya məsələsində bu belədir. Ancaq İran qorxur ki, terror ortadan qaldırıldıqdan sonra Suriyada müxalifət gəlib Əsədi yıxa bilər. Suriya müxalifətinin də arxasında Türkiyə dayanıb. Ona görə də Türkiyəyə qarşı müxtəlif oyunları ortaya atcaqlar. Mümkündür ki, yayılan məlumat da dezinformasiya xarakteri daşsın".

Politoloq Azərbaycan ərazisinin Türkiyənin hərbi bazasının yaradılması məsələsinə də toxundu: "Bu, əslində vacib bir haldır. Hətta ölkəmizin materik hissəsində olmasa belə, Naxçıvanda bunu rəsmiləşdirmək mütəlak şəkildə lazımdır. Artıq gizlətmək də lazım deyil. Düşmənlərimiz də, hər kəs bunu bilsin. Bəli, Türkiyənin Naxçıvanda müəyyən hərbi qruplaşmaları var. Ermənistan bilməlidir ki, Naxçıvana hərbi təhlükə yarasarsa, Türkiyə Qars müqaviləsinə görə Ermənistanla cavab verə bilər. Sadəcə olaraq bunu rəsmiləşdirmək lazımdır. Türkiyə-Azərbaycan əməkdaşlığı o səviyyədədir ki, burada hərbi bazaların yerləşdirilməsi məsələsi də aktuallaşsın bilər. Nəzərə al-

Ermənistanla hərbi bazanın var? Onlar deyirlər ki, bu bazalar Ermənistanın təhlükəsizliyi üçündür. Türkiyə də deyir ki, bu da Azərbaycanın təhlükəsizliyi üçündür. Türkiyə-Azərbaycan hərbi əməkdaşlığını daha üst səviyyəyə qaldırmağa ehtiyac var. Bu, həm də iqtisadi baxımdan mümkündür. Elə təkə enerji layihələrinin, boru xətlərinin qorunması baxımından da bu hərbi əməkdaşlığı gücləndirməyə ehtiyac var".

"Yeni Müsavat"a danışan **politoloq Mübariz Əhmədov** isə hesab edir ki, türkdilli dövlətlər içərisində ən ciddi münasibət Türkiyə, Qazaxıstan və Azərbaycan arasında

dır: "Özbəkistanda prezident dəyişilib və hələ ki, onlar proseslərə qoşulmayıblar. Qırğızistanın da siyasətinin müstəqil və ya Rusiyanın üstündə olduğunu söyləmək çətindir. Qırğızistanın əvvəlki prezidenti Rusiyaya görə az qalmışdı Qazaxıstana müharibə elan etsin. Qazaxıstanı Avrasiya İqtisadi Birliyini pozmaqda ittiham edirdi. Ondan da əvvəl qırğız prezidenti Özbəkistanla gərginlik yaratdı. Türkmənistandan da İrəvana avia reys açılır. Hamı bilir ki, Ermənistan regionun küncündədir. Həm Rusiyanın təzyiqindən, həm də əhalinin az olması səbəbindən Ermənistan özünün avia kampaniyasını təşkil edə bilmir. İrəvandan nə qədər adam Frankfurta uçur ki, hələ bununla bağlı marşrut da açılır. Təbii ki, bunu Azərbaycana inad olsun deyib. Xəzər dənizində vəziyyət gərgindir və Türkmənistan bu cür addımlar atır. Belə bir vəziyyət Türkmənistanın Qazaxıstana qarşı da oxşar addımları atır. Qazaxıstana gəlincə isə onlar da Rusiyadan Özbəkistana gedən demiryolu dağımalarında tarifi xeyli dərəcədə qaldırdı. Bu baxımdan söyləyərim ki, türkdilli dövlətlər içərisində problemlər çoxdur. Ona görə də vahid bir hərbi strukturu yaradıla bələcəyini real görmürəm. Bu ideyanı İran tərəfi körükləyir. Məncə, onların məqsədi İran cəmiyyətinin daxilində türkdilli dünyaya qarşı aqressiya yaratmaqdır. Göstərmək istəyirlər ki, türklər birləşir və guya İrəni işğal edə bilərlər. Ona görə də konkret olaraq "Türk NATO-su"nun qısa zamanda yaradılacağını düşünmürəm".

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

Duqinin 5 rayon təklifi - tələ, yoxsa...

Kreml ideoloqunun Qarabağla bağlı mövqeyinə iki fərqli baxış

Rusiyanın ideoloqlarından sayılan Aleksandr Duqin Dağlıq Qarabağla bağlı səsləndirdiyi ənənəvi fikirlərlə yenidən gündəmə gəlib. Başa çatmaq üzrə olan 2017-ci illə bağlı açıqlamalar verən Rusiyanın "danışan dili" əvvəlkilərdən heç də fərqlənməyən fikirlər dilə gətirib, "5 rayon söhbəti" edib.

Dağlıq Qarabağın ətrafındakı 5 rayonun qaytarılması ilə bağlı qərarın 2016-cı ildə hazırlandığını qeyd edən Duqin qərarın icrasını Ermənistan hakimiyyətinin ləngitdiyini bildirib. Həmçinin, Azərbaycanın aprel savaşı tipli bir əməliyyatı yenidən təkrarlamasının vacibliyi bildirilir. Belə olan təqdirdə nəinki 5 rayon, işğal edilən digər ərazilərimizin azad edilməsi üçün qarşımızda imkanlar açılacağı deyilir.

"Yeni Müsavat"ın yazarı **Kənan Rövşənoğlu** Duqinin açıqlamalarına bu cür şərh verdi: "Duqinin gələn il 5 rayonun qaytarılması ilə bağlı açıqlamaları bir neçə tərəfdən bizim üçün maraqlıdır. Bu cür açıqlamalar azərbaycanlılar

da müəyyən ümid yaratsa da, aydın məsələdir ki, Duqinin də etiraf etdiyi kimi, bu planın həyata keçməsi qarşısında ciddi maneələr var. Özü də təkə Ermənistanla deyil, həm də Rusiyanın özündə. Amma son iki ildə biz Duqinin də təmsalində gördük ki, Rusiyada Azərbaycana, eləcə də Qarabağ münasibətinə yanaşmada bizim də "dostlarımız" var - həm dövlət aparatında, həm də ictimai-siyasi sektorda. Duqin, Şevçenko kimi ictimai rəyə təsiri olan şəxslər Qarabağ münasibətinin ədalətli, yeni Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması şərtlə azad edilməsini müdafiə edirlər. Özü də bunu təkə Azərbaycana görə etmirlər. Söhbət ondadır ki, avrasiyaçılar bu re-

gionda anti-Amerika blokunun yaranmasını müdafiə edirlər. Bunun üçün də Rusiya, Türkiyə, İranın ittifaqı lazımdır. Təbii ki, bu "zəncir"in ortasında Azərbaycan da var. Bu səbəbdən də Duqinin tez-tez səsləndirdiyi fikirlər həm də onun beynində qurduğu projenin konturlarına daxildir. Bu prosesin nə qədər davam edəcəyi və Duqinin göstərdiyi xətt

üzərində nə dərəcədə sabit olacağını indidən demək çətindir. Amma aydındır ki, anti-qərb bloku bu tezisi müdafiə edəcək. Çünki Rusiyaya Avrasiyada möhkəm, güclü müttəfiqlər lazımdır. Bu isə onu Türkiyə və İrana yaxınlaşdırır".

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli 5 rayon məsələsinin Rusiyanın əlində bir alver obyektinə çev-

ləyə yanaşması tamam fərqlidir. Azərbaycan 7 rayonun geri qaytarılması məsələsini müzakirə edə bilər. Daha sonra isə Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tərkibində respublika statusu verə bilər. Bu məsələnin ən ədalətli həlli yoludur. Başqa cür variantların təklif edilməsi Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın əlindən almağa xidmət edir. Ermənilər hətta naz edirlər ki, bir qarış torpaq da geri qaytarmayacağıq. Çünki onlar arxalarında rusları görüb, bu qədər özlərində əminlik hiss edirlər. Bütün dünya hazırda separatizmə qarşıdır. Çünki Avropada da artıq bu tipli narahatedici proseslər baş verir. Azərbaycanın aprel savaşı tipli bir əməliyyat həyata keçirməsi ilə bağlı deyilənlərə münasibət bildirmək çətindir. Çünki hərbi əməliyyatların başlanması məsələsi çox risklidir. Sözsüz ki, Azərbaycan ordusu hazırlıqlarını hər an davam etdirməlidir. Amma düşünürəm ki, torpaqlarımızı azad etmək üçün daha münasib zamanı gözləməyə məcburuq. Çünki Rusiyanın önə sürdüyü həll variantları var. Bütün bunlar məsələyə ehtiyatlı yanaşmağı tələb edir".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Dekabrın 29-da Milli Məclisin payız sessiyasının son iclası keçirildi. Spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə keçirilən iclasda əvvəlcə cari məsələlər ətrafında çıxışlar oldu. Bu zaman deputatlar Gürcüstanın Azərbaycanın maraqlarına zidd olaraq işğalçı Ermənistanla nəqliyyat dəhlizi açmaq niyyətinə sət şəkildə etirazlarını bildirdilər.

"Bu günlərdə Gürcüstanın baş naziri Azərbaycanın mənafeyinə uyğun olmayan bəyanatla çıxış etdi, Abxaziya və Osetiya üzərindən Ermənistanla yol verilməsinin mümkünlüyünü dilə gətirdi. Bu, Gürcüstan-Azərbaycan münasibətlərinə xələl gətirən haldır".

Deputat Fərəc Quliyev bunu Milli Məclisin hazırda davam edən plenar iclasındakı çıxışı zamanı söylədi. O xatırladı ki, Gürcüstan-Rusiya müharibəsində Gürcüstanda yaşayan Azərbaycan türkləri birmənalı şəkildə Tiflisə dəstəkləyib: "Amma Cavaxetiya erməniləri fərqli davrandılar. Hətta ermənilər Abxaziyaya "Kiçik Ermənistan" adlandırdılar. Bunu bilə-bilə Ermənistanla dəstək vermək, Azərbaycana qarşı xəyanətdir. Bu məsələlər və Gürcüstanla edilən güzəştlər gündəmə gətirilməlidir. Dostluq qrupları hərəkatə keçməli, Gürcüstanla xəbərdarlıq olunmalıdır. Bu hərəkatə dərhal Gürcüstan tərəfindən izahatı olmalıdır. Bəyan olunmalıdır ki, əgər onlar ermənilərə dəstək verəcəklərsə, Azərbaycanla münasibətlər bu qaydada davam edə bilməz".

Deputat Qüdrət Həsənzadə də Gürcüstan-Ermənistan münasibətlərinə kəskin reaksiya verdi: "Bir neçə il əvvəl Gürcüstan parlamentinin sədri olan Nino Burcanadzenin beynəlxalq tədbirdəki çıxışını xatırlayıram. O 2008-ci ildə Rusiya ilə müharibədən danışarkən birca qəlmə demədi ki, Gürcüstanı qışın soyuğunda donmaqdan kim xilas etdi. Çünki Azərbaycan ləyaqət nümayiş etdirərək Gürcüstanla yardım əlini uzatmışdı. Bizim rayonlarda camaat odun yandırır, amma qazı kəsib qonşu ölkəyə verirdik. Biz o zaman öz ləyaqətimizi nümayiş etdirdik. Amma o tədbirdə Kosovo modelinin postsovet ölkələrinə tətbiq olunub-olunmaması barədə sualın cavabında dedi ki, Kosovo variantı nə Moldova, nə Kosovaya tətbiq oluna bilməz, amma Qarabağın adını çəkmədi. Bu, Gürcüstan hakimiyyətinin Azərbaycana münasibəti idi. Hansı ki, 2008-ci ildə Azərbaycan Gürcüstanı müdafiə etdi, ticarət dövriyyəsində Azərbaycan Gürcüstanın 4-cü tərəfdaşdır, həmçinin Gürcüstanla ən çox investisiya qoyan ölkədir. Gürcüstanın səfəri dəvət olunmalıdır, deyilməlidir ki, sizin bu hərəkatəizin ləyaqətsiz hərəkatidir. İki işğalçı dövlət arasında sən əlaqə yaradırsan, özü də bunu Azərbaycanla qarşı edirsən. Azərbaycan bildirməlidir ki, bununla Gürcüstan çox şey itirəcək. Biz özü-müzi elə aparmamalıyıq ki, sanki heç nə baş vermir. İşğal olunmuş torpaqlar üzərindən dəmir yolu açmaq istəyirlər".

Spiker Oqtay Əsədov "yəni bu, o deməkdir ki, Azərbaycan Dağlıq Qarabağdan özünə xətt çəkir"-deyə, əlavə etdi.

Deputat Rəsim Musabəyov da dedi ki, Tiflisin hərəkatı təcüb doğurur: "Əslində burada Gürcüstanın maraqlarının müdafiəsindən söhbət getmir. Rusiya Gürcüstanın ərazilərini işğal saxlayır. Ermənistan Gürcüstanın ərazi bütövlüyünün əleyhinə çıxır. İndi bunlar üçün yol açması

Azərbaycan parlamentindən Gürcüstan hökumətinə sət təkliklər

Tiflisin işğalçı Ermənistanla nəqliyyat dəhlizi açmaq niyyəti Milli Məclisdə kəskin etirazlara səbəb oldu; payız sessiyası bitdi, deputatlar qış tətlinə çıxdılar

Gürcüstanla heç bir fayda vermir. Bu gün Bakı, Tiflis və Ankara arasındakı birlik modelinin dağılması modeli ortada var, bu məsələ də ona görə ortaya çıxarılıb. Çalışmaq lazımdır ki, bizim müttəfiqliyimizə xələl gəlməsin. Biz müttəfiqlik, ancaq mövcud narahatlıqları bölüşməliyik".

Parlamentin sədri O.Əsədov da dedi ki, gürcü ekspertləri özləri də Azərbaycanla strateji müttəfiqliyə zidd addım atılmasının yolverilməzliyi barədə açıqlamalar verdiyini xatırladı: "Ola bilər ki, Gürcüstanda kimlərsə bizim münasibətlərimizi pozmaq istəyir. Amma inanmıram ki, gürcü hakimiyyəti belə bir addım atsın. Biz Qarsa dəmir yolu çəkməmişik, Gürcüstan da bu dəmir yolu layihəsindən bəhrələnilir. Biz tapşırıq dostluq qrupu da məsələni araşdırar, görək nə məsələdir".

Deputat, Azərbaycan-Gürcüstan parlamentlərarası işçi qrupunun rəhbəri Əflatun Amaşov dedi ki, Gürcüstanın öz milli maraqlarına zidd olaraq belə bir addım atacağına inanmır: "Belə olarsa, Gürcüstan ondan zorla qoparılmış, işğal edilmiş Abxaziyanın və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanıması olacaq. Gürcüstan yaxşı bilir ki, belə bir addım özünün strateji tərəfdaşı olan Azərbaycanın da milli maraqlarına ziddir. Çünki alternativ dəhlizlərdən daha çox işğalçı Ermənistanla faydalanacaq. Bu da işğalçıya dəstək kimi qiymətləndirilə bilər. Onu da deyim ki, alternativ dəhliz dedikdə əsasən Abxaziya keçən dəmir yolu nəzərdə tutulur. Kim təminat verə bilər ki, belə bir gərgin zamanda həmin yoldan işğalçı Ermənistanla, Dağlıq Qarabağın separatçı rejiminə silah-sursat daşınmayacaq?" Ə.Amaşov dedi ki, məsələyə həssas yanaşmalıyıq: "Gürcüstan hər baxımdan bizə çox yaxın ölkədir. Bunları nəzərə alıb Azərbaycan-Gürcüstan parla-

mentlərarası işçi qrupunun adından millət vəkiliyimizin bu narahatlığını Gürcüstan parlamentinə, əsasən də Gürcüstan-Azərbaycan parlamentlərarası işçi qrupunun üzvlərinə çatdıracağıq".

Deputat Tahir Kərimli də etirazını bildirdi.

Deputat Musa Qasımlı isə bu məsələyə soyuqqanlı yanaşmağı vacib saydı: "Gürcüstanda heç də hamı dəmir yolunun açılmasının tərəfdarı deyil. Əksəriyyət bilir ki, Baqramyan batalyonu Gürcüstanla qarşı döyüşərkən Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlılar yaşadıkları ölkənin ərazi bütövlüyü uğrunda qəhrəmanlıqla döyüşüb".

Musa Qasımlı həmçinin telekanal rəhbərlərini Azərbaycanın milli qəhrəmanlarımızı, dahi yazıçılarımızı və tarixi abidələrimizi şübhə altına alan verilişlər verməkdə ittiham etdi. O, telekanal və media rəhbərlərini bu məsələdə məsuliyyətli olmağa və onları Azərbaycanın milli maraqlarına zərba vurmamağa çağırırdı.

Spiker Oqtay Əsədov Rusiyadakı soydaşlarımızla bağlı iradını söylədi: "Rusiyada yaşayan, işləyən azərbaycanlıların sayı kifayət qədər çoxdur. Amma hansı televiziya kanalı açırsan, verilişlərdə ermənilər iştirak edir". Sədr bildirdi ki, azərbaycanlılar həmin verilişlərdə iştirak etməlidir: "Hansı insan təşəbbüs göstərir, o debatları qatılır? Onların qarşısını alan yoxdur ki? Bizim zəifliyimiz bundadır".

Deputat Elmira Axundova yol nişanları və ötürücülərdən şikayətləndi: "Yollarda olan lövhələrin çoxu köhnədir, az qala sovet dövründən qalmadır. Avropada təbətə səyahət edən turist heç bir çətinlik çəkmir. Bu, çox ciddi problemdir, müasir yollarımız yol ötürücüləri ilə də təchiz edilməlidir".

Deputat Qənirə Paşayeva əlillərin ödənişli ali təhsildən

olaraq sözügedən Fonda ödəyib. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu da borcun tamamilə ödənilməsi barədə sahibkara arayıb verib. Amma digər müvafiq qurumlar sahibkann əmlakının girovluqdan çıxarılması üçün arayıb vermir. Məsələn, Əmanətlərin Sığortalanması Fondundan sahibkara deyiblər ki, siz vəsaiti özbaşına qaytarmısınız. Deyirlər ki, siz niyə vəsaiti Sahibkarlığa Kömək Milli fonduna qaytarmısınız? Fondan bildirilib ki, bu bankla vəziyyət aydınlaşdırdıqdan sonra sizə vəsaiti hara ödəyəcəyinizi deyəcəkdik". Deputat sahibkarlığın inkişafını əngəlləyən bu cür halların aradan qaldırılmasını istədi.

Spiker iclasın gedişində deputatlarla parlament jurnalistlərinin futbol oyunundan da bəhs etdi. "Fürsətdən istifadə edib sizi qalib gəlməyiniz münasibətilə təbrik edirəm. Həmişə qalib gəlsiniz"-deyə, spiker deputatlara

"İyun ayının 10-a qədər parlamentin 100 illik yubileyi keçiriləcək".

Milli Məclis "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Türkiyə Cümhuriyyəti Silahlı Qüvvələrinin taboru tərkibində və NATO strukturlarının ümumi komandanlığı altında Əfqanıstanda yerləşdirilməsinə və müvafiq əməliyyatlarda iştirak etməsinə razılıq verilməsi haqqında" qərar dəyişiklik etdi. Layihə barədə çıxış edən birinci vitse-spiker Ziyafət Əsgərov bildirdi ki, 2000-ci ildə qəbul olunmuş qərarla bizim Silahlı Qüvvələrimizin 4 taqımı Əfqanıstanda xidmət keçir. Ancaq referendum keçirildəndən sonra bu qərara texniki düzəliş etmək lazım gəlib. Belə ki, yeni redaktəyə əsasən, Əfqanıstanda xidmət keçən şəxsi heyət Silahlı Qüvvələrin deyil, Azərbaycan ordusunun şəxsi heyəti kimi təqdim olunacaq. Həmçinin digər dəyi-

şikliyə görə, "4 taqım" əvəzinə, "kontingent" sözü yazılacaq.

Deputat Zahid Oruc prezidentin Tərtər bölgəsində səfərinin əhəmiyyətindən bəhs etməklə yanaşı, ermənilərin Qarabağa köçürülməsinə həsr olunmuş abidənin bərpa olunmasını da təqdir etdi. Bildirdi ki, 1978-ci ildə qoyulmuş bu abidə ermənilərin ərazilərimizə 150 il əvvəl köçürüldüyünü sübuta yetirir. Ancaq deputat "Marağa-150"-nin qarşısına gedənlər arasında heç olmasa 3-4 erməniyi aparmaq lazımdır"-deyə, təklif verdi.

İclasda çıxış edən **deputat Fazil Mustafa** bildirdi ki, 2017-ci il Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün uğurlu il olsa da, bir sıra məsələlərdə problemlər qalmaqdadır. Xatırladı ki, xüsusən də, sahibkarlıq sahəsində mövcud problemlər bəziləri bu il də həllini tapmadı: "Sahibkarlar vəsaitlərin banklardan çıxarılmasına yaradılan məhdudlaşdırmada ciddi problemlər yaşayırlar. Bu gün sahibkarlarımız ən çox narahat edən məsələ budur. Məhdudlaşdırmanın süni şəkildə qoyulması iqtisadiyyatımıza mənfi təsir göstərə bilər. Beynəlxalq Bank məsələsi kimi hal yenidən gündəmə gələcəksə, insanlara hansı cavab vermək istiqamətində düşünməliyik".

F.Mustafa həmçinin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi ilə bağlı görülən işlərin də qanədicilərinin olmadığını dedi: "May ayında Cümhuriyyətin 100 ili tamam olacaq, ancaq hələ də, ensiklopedik kitablar çap olunmayıb və ya hər hansı film çəkilməyib. Dövlət başçısı üzərinə düşən işi yerinə yetirdi, lakin aidiyyəti qurumlardan eyni diqqəti görmədik. Növbəti ildə bu məsələyə xüsusi diqqət göstərilməsini istərdik".

Spiker Oqtay Əsədov bildirdi ki, cənab prezident sərəncam verib, aidiyyəti qurumlar üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirir.

iradlara diqqət çəkdi: "Düzdür, hərədən sosial şəbəkələrdə Milli Məclisin deputatları haqqında müəyyən sət-söhbətlər olur. Bizim də işimiz ondan ibarət olmalıdır ki, ölkədə gedən islahatları dəstəkləməliyik. Bunu sadə insanlara da çatdırmalıyıq".

Daha sonra "Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri haqqında" yeni qanun layihəsi üçüncü oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı. **Birinci vitse-spiker Ziyafət Əsgərov** dedi ki, 5 fəsil, 16 maddədən ibarət olan qanun layihəsi Konstitusiyanın 94-cü maddəsinin I hissəsinin 18-ci bəndinə uyğun olaraq Silahlı Qüvvələrin təyinatı, idarə olunması və hərbi quruculuğu məsələlərini tənzimləyir, habelə Silahlı Qüvvələrin əsas vəzifələrini və fəaliyyətinin hüquqi əsaslarını müəyyən edir. Z.Əsgərov bir sıra təkliflərin nəzərə alındığını dedi və qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edildi.

Parlament gündəlikdəki məsələlərin müzakirəsi və qəbulundan sonra Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə təbrik mətnini qəbul etdi. Təbrik mətnini deputat Mələhət İbrahimqızı təqdim etdi.

Spiker Oqtay Əsədov payız sessiyasını yekunlaşdırarkən deyib ki, il ərzində keçirilən 24 iclasda 472 qanun və qərar qəbul edilib. Həmçinin beynəlxalq təşkilatların xətti ilə Milli Məclis 5 beynəlxalq tədbir keçirib. Spiker Prezidentə, Birinci vitse-prezidentə, media nümayəndələrinə və xalqa bayram təbriklərini çatdırdı. Dövlət Himninin oxunmasından sonra sessiya başa çatdı və deputatlar tətillə çıxdılar.

□ **Elsad PAŞASOY**
"Yeni Müsavat"

Sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədovun rüşvətxor, korrupsiyalar kadrlarının siyahısı tutulur. Ona yaxınlığı ilə seçilən və yerlərdə vətəndaşlara qan udduran kadrları barəsində dosye toplanması haqda da məlumat var. Hətta bir neçə kadrlarına qarşı müxtəlif dövlət orqanlarının iddiaçı qismində məhkəmələrə şikayətlər göndərməsi xəbərini də almışıq. Fazil Məmmədovun ətrafında olan, illərlə ona güvənib hər cür qanunsuzluqlara qol qoyan yerlərdəki nümayəndələrinin məhkəmələrə çəkilib cəzalandırılması qərarı verilib. Onların bir çoxunun həbs ediləcəyi bildirilir.

Məlumdur ki, Fazil Məmmədovun ətrafında olan bir neçə icra başçısı da var ki, onlar vaxtilə Vergilər Nazirliyində çalışıblar. Bu gün isə icra başçısı kimi yerlərdə böyük narazılıq ocaqları yaradıblar və hələ ki vəzifələrində qalırlar.

Gələn məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, 2018-ci ilin əvvəli Fazil Məmmədov və onun ətrafında olanlar üçün çox çətin günlərlə yadda qalacaq. "Maliyyə xəyanətində" suçlandırılan Fazil Məmmədovun ölkə daxilindəki aşkar və gizli olan bütün əmlakları da siyahıya alınır. Onun sahibkarlardan taladığı və xaricə çıxara bildiyi milyardların geri qaytarılması üçün də çox ciddi işlər görülür. Sabiq nazirin varidatı da əlindən alınaraq milliləşdiriləcək. Fazil Məmmədov üçün "əcəl zəngi" əslində 2015-ci ildə Eldar Mahmudov vəzifəsini itirəndən sonra çalınmışdı. "Maliyyə xəyanətində", sahibkarlara qan uddur-

Fazil Məmmədovun çevrəsində həbs hazırlıqları

Sabiq nazirin məsuliyyətə alınacaq kadrlarının siyahısı tutulur; dövlət qurumları məhkəmələrə iddialar verməyə başlayıb - sensasion gelişmə

maqda suçlu bilinən Eldar Mahmudovla Fazil Məmmədovun aşkar-gizli əlaqələri üzə çıxmışdı. Hətta həmin günlərdə xəbər də yayılmışdı ki, Fazil Məmmədovu işdən çıxarıblar. O dövrdə Vergilər Nazirliyi "Fazil Məmmədov kabinetindədir" açıqlaması ver-

məklə onun işdən çıxarılması xəbərinə reaksiya vermişdi. Amma Fazil Məmmədovun ətrafında körükləmə işlərinin aparıldığı da bilinirdi. 2016-cı il yanvarında prezidentin keçirdiyi ilk müşavirədə məmurları sərt tənqid etməsi də bu baxımdan diqqət çəkirdi. Prezi-

dent konkret nazirlərin rəhbərlik etdiyi sahələri tənqid edərək Fazil Məmmədovun adını çəkmişdi.

"Sahibkarları boğurlar, soyurlar, incidirlər. Bu, dözülməz haldır. Bax, 30 minə yaxın iş yeri bağlanıb, 67 min daimi iş yeri yaradılıb, 30 mini bağlanıb. Mənə məlumat verilsin ki, o iş yerləri hansı səbəblər üzündən bağlanıb. O müəssisələrin rəhbərlərini dəvət etmək, soruşmaq lazımdır. Buna son qoyulmalıdır" - deyər prezident bildirmişdi.

Prezidentin o dövrdə Vergilər Nazirliyinə yönəlik çıxışında dedikləri də yaddaşlardan silinməyib: "Gəlirlər, əsassız tələblər irəli sürürlər, sanki bunlara kimsə borcludur. Heç kim heç kimə borclu deyil. Bu əməlləri törədənə ciddi şəkildə cəzalandırılacaq. Onlar bu çirkin əməllərdən əl çəksinlər. Bu, ilk növbədə bizim siyasətimizə ziddir. Digər tərəf-

dən, bu, imkan vermir ki, iqtisadiyyatımız tam şəkildə inkişaf etsin, sahibkarlar ölkədə rahat işləsinlər. Mənə verilən məlumata görə, lisenziyaların sayı getdikcə artır. Əksinə, azalmalıdır, amma bizdə artır. Nəyə görə? Çünki müvafiq qurumlar çalışırlar ki, lisenziyaların sayını artırınsınlar. Lisenziya da nədir? Pul mənbəyidir. Qanunsuz varlanma metodudur..."

2016-cı oktyabrında keçirilən müşavirədə isə F.Məmmədovun yarıtmaz fəaliyyəti bir daha qabardılmışdı: "Biz liberal iqtisadiyyat, bazar iqtisadiyyatı modelini seçmişik və bu yolla gedirik. Əgər rüşvətxorluq, korrupsiya, yoxlamalar, lisenziyalar, haqqoyma olmasaydı, görün büdcəmiz nə qədər arta bilərdi?! Buna nə qədər dözmək olar?! Artıq qurtardı, yeni hövsələ tükənib. Hər kəs nəticə çıxarsın. Nəticə çıxarmasa, cəzalandırılacaq".

Fazil Məmmədov nəticə çıxarmadı. Rəhbərlik etdiyi qurumun bu çıxışlardan sonrakı fəaliyyətinə nəzər saldıqda aydın olur ki, nəinki nəticə çıxarmayıb, hətta sahibkarların sıradan çıxarılmasına yönəlik addımlar daha da sistemli şəkildə alıb. Belə iddialar var ki, hətta bir çox sahibkarlardan 2016-cı ildə 2017-2018-ci illərdə ödəyəcəkləri vergilər əvvəlcədən alınıb. Sanki Fazil Məmmədov pulları alıb və aradan çıxmağa hazırlaşmış...

Odur ki, Fazil Məmmədovun bu il dekabrın 5-də vəzifəsini itirməsini təbii qəbul etmək lazımdır. Onun cəzalandırılacağı da bu baxımdan istisna deyil.

Yada salaq ki, Eldar Mahmudov "vurulandan" sonra MTN-də baş verən sahibkarla bağlı cinayətlərin bir ucunun da Vergilər Nazirliyinə uzandığı üzə çıxdı. Nazirliyin cinayət xarakterli vergi hüquqpozmaqlarının təhlili və vergi borclarının alınması işinin təşkili Baş İdarəsinin reisi Vidadi Məmmədov həbs edildi. Vidadi Məmmədov MTN-in sabiq rəhbəri Eldar Mahmudovun ən yaxın adamlarından sayılır. V.Məmmədov MTN-də olan dəstə ilə birgə iş adamlarına qarşı fəaliyyətdə şübhəli bilinirdi. Məlumat görə, biznesmenlərdən vergidən əlavə pul ala bilməyəndə dərhal həmin iş adamı haqda məlumatlar MTN-ə ötürülmüş. MTN çetesi də şantaj, hədə-qorxu yolu ilə həmin biznesmenləri soyurmuş. Bu şərqli "biznes"dən Fazil Məmmədovun bixəbərlər qalması inandırıcı da deyildi. İnandırıcı deyildi ki, Vergilər Nazirliyində Eldar Mahmudovun ən yaxın adamının illərlə sahibkarlardan milyonlar qoparmasından Fazil Məmmədov xəbərsiz olub. Artıq onun da cəzalandırılacağı gün də uzaqda deyil.

□ E.HÜSEYNOV

Gədəbəyin icra başçısının qanunsuzluğuna dair ABŞ-dan məktub gəldi

Ramiz Yediyarov bütün sənədləri qaydasında olan vətəndaşa tikinti aparmağa imkan vermir, rayon sakini ölkə rəhbərliyindən kömək istəyir

Hazırda ABŞ-da yaşayan Gədəbəy sakini Rəşad Cəfəri sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədovun kadrları olan Ramiz Yediyarovun əməlləri haqda redaksiyamıza məktub ünvanlayıb.

R.Cəfəri Gədəbəyin icra başçısı Ramiz Yediyarovun icra hakimiyyətini "vergi üsulu" ilə idarə etdiyini vurğulayır.

Məktubdan sitat: "O, ilk dəfə icra başçısı olduğuna, təcrübəsizliyinə görə vaxtilə icra hakimiyyətinin aqrar məsələlər üzrə muavini, keçmiş hərbiçi, idarə etmə keyfiyyəti və səriştəsi olmayan Rüstəm Nağıyev tərəfindən yönləndirildi bildirilir. Rüstəm Nağıyev onun adından iş adamlarından və sakinlərdən (vasitəçi rolunda) rüşvət və əlavə ödənişlər alıb. Bu şəxsin illərdə vergi orqanında işləməsi belə onun idarə etmə keyfiyyətinin inkişaf etdirməsinə zərər qədər müsbət təsir etməyib".

Cəfəri yazır ki, Gədəbəy rayon icra Hakimiyyətindən veri-

lən sərəncamı qurumun səlahiyyətləri pozurlar: "Belə ki, qanuni əsaslarla ev tikilməsinə dair Gədəbəy İcra Hakimiyyətinin özü tərəfindən bacım, 3 uşaq anası Cəfərova Sevinc Ədalət qızının adına 2015-ci ildə verilmiş sərəncama əlavə edilmiş qanunlara, dövlət aktlarına qarşı olaraq inşaat işinin aparılmasına imkan verməmişlər. R.Yediyarovun muavinləri, memarı, icra nümayəndələri, xüsusən mülkiyyətə təzyiq etmə yolu ilə Anxdam bələdiyyə sədri Qulquluq edirlər. Təsəvvür edin ki, qanuni inşaat işinin aparılmasına dair bütün dövlət orqanlarından alınan lazımı rəylər əsasında İcra hakimiyyətinə müraciət edilir və həmin qurum layihənin

təsdiqləyir, buna dair sərəncam verir, daha sonra isə, gəlir özünü vermiş olduğu sərəncamın icra edilməsinə quldurcasına maneə olur. Keçmiş vergi işçisi Ramiz Yediyarov savadsızca deyir ki, "...get evini 20 metr aralıda tik". Burdan belə anlaşılır ki, ya bu başçı tamamilə savadsızdır, ya da vətəndaşları qanunsuzluğa, gözü kölgəli olmağa yönləndirir və bilib-bilə...

Buna dair özü sərəncam verə bilmədiyi halda insanları

aldadır ki, hələlik mən bu işə göz yumuram, gedin qanunsuz tikin. Sonra istədiyi vaxt gəlib həmin "qanunsuz tikilini" başımıza uçurmağa zəmin yaradır. Yuxarıda adlarını qeyd etdiyim vəzifəli şəxslərin mülkiyyət hüququna müdaxiləsinə dair məhkəmə orqanına müraciət edilib və onların haqsız olduqları isbat edilib".

Şikayətçi daha sonra yazır: "Rayon ərazisində mühafizə zolağına düşən xeyli sayda

tikililər var. Hətta bəziləri hazırda tikilməkdədir.

Qanunu əsaslarla tikintiye başlamaq istəyərkən illərdə icra hakimiyyətini öz mülkünü kimi istifadə edən icra başçısının adını yuxarıda qeyd etdiyim muavinləri və memarı Hümbe-tov Babək, yerli icra nümayəndəsi Məmmədəliyev Seymur, bələdiyyə işçiləri Süleymanov Fəxrəddin və Ələsgərov Ramil tikinti aparılan yerə gəliblər. Onlar heç bir rəsmi sənəd təqdim etmədən, rəsmi əsas olmadan, öz vəzifələrindən sui-istifadə edərək qanunsuz və əsassız olaraq sanki xuliqan kimi tikinti işini dayandırmamağa dair özbaşına göstəriş veriblər. İş aparın ustalara maneə olmaqla ölkə qanunlarını pozub, vətəndaşın mülkiyyət hüquqlarını tapdalayıb öz vəzifə və səlahiyyətlərini aşılırlar. Bu şəxslər birbaşa məmur özbaşınalığı edirlər.

Dəfələrlə bu adamların qanunsuzluqlarından şikayət edilib, amma yenə də vətəndaşları incitməyə, onlarla qərəzlilik etməyə davam edirlər. Bu vəziyyət bəlkə analoqu olmayan bir özbaşınalığa, qanunu heçə sayma və həyasızlıqdır. Məhkəmələrdə icra hakimiyyəti adından çıxış edən qurumun şöbə müdiri, hüquq-

şünas İsgəndərov Zülfüqar apelyasiya məhkəməsinə heç bir sübut təqdim etmədilər. Əvəzində məhkəmədə haqlı vətəndaşa təzyiq göstərirlər.

İcra hakimiyyəti tərəfindən inşaat işinin aparılmasına dair qanuni sərəncamı, layihəsi, mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədi, hətta 18 avqust 2017-ci il tarixli məhkəmə qətnaməsi olan evsiz, üç uşaq anası olan tək bir qadına qarşı qərəzliliklə, bürokratik əngəl törətmək üçün apelyasiya məhkəməsinə müraciət ediblər, bu instansiya məhkəməsinə də uduzublur. Daha sonra vaxt udmaq üçün Ali Məhkəməyə müraciət ediblər ki, öz qanunsuzluqlarını, özbaşınalıklarını unudurmaq naminə vaxt udsunlar. Çox utanverici bir haldır. Bu məsələni ictimaiyyətləşdirməklə diqqəti Ramiz Yediyarovun qanunsuz, özbaşına əməllərinə çəkmək istəyirəm. Güman edirəm ki, Ramiz Yediyarovun əməlləri barədə onun himayədarı Fazil Məmmədov vəzifədə olanda onun köməyi ilə ölkə rəhbərliyindən gizlədilib. Ona görə də dəfələrlə iş adamlarına, yerli sakinlərə məhkəmələri uduzaraq dövlətə zərər verən, sakinləri narazı edən məmurlar öz vəzifələrini layiqincə icra etmək əvəzinə, insanlara qan uddururlar. Bu məmurlar barədə zamanında tədbirlər görülməsini xahiş edirəm".

□ E.HÜSEYNOV

Geridə qoyduğumuz 2017-ci ili manat üçün sabit bir il kimi xarakterizə etmək olar. Lakin müxtəlif dövrlərdə iqtisadçı ekspertlərin sonuna doğru manatın məzənnəsinin dollar qarşısında cüzi də olsa dəyərdən düşəcəyini bildirdilər. Səbəb isə ilin sonu ilə bağlı xarici ödənişlərin artması, dövlət borclarının ödənilməsi və idxalın artması ilə bağlı dollara tələbin çoxalması idi ki, bunlar manata təzyiç yaradan amillər kimi qiymətləndirilirdi. Lakin hazırda neftin dünya bazarında qiymətinin manatın məzənnəsi üçün sərfəli həddə olması bu proqnozları ertələdi. Bəs görəsən, bayram günlərində manat necə davranacaq? Milli valyutamızın məzənnəsinə hər hansı dəyişiklik müşahidə oluna bilərmi?

Iqtisadçı ekspert Azər Mehtiyev "Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırarkən bildirib ki, manatın taleyi ilə bağlı hər hansı narahatlıq doğuran məqam görünür: "Düzdür, adətən ilin sonu ödəmələrin sürətləndiyi dövr olur. Ancaq bu dövr artıq geridə qalır. Biz artıq sabahdan bayram günlərinə qədər qoyuruq və bu günlərdə də qeyri-adi bir dəyişiklik gözlənilir. Ümumiyyətlə dünya bazarında neftin qiymətinin ölkəmizə sərfəli bir səviyyədə sabitləşməsi manatın da sabitləşməsinə imkan verdi. İndiki halda həm Mərkəzi Bankın ehtiyatları, həm də neftin mövcud qiyməti manatın məzənnəsində hər hansı kəskin dəyişikliklərə səbəb ola bilməz. Siyasi və iqtisadi durumu da nəzərə alsaq, bayram günlərində manatın məzənnəsində kəskin bir dəyişiklik gözlənilir".

Iqtisadçının sözlərinə görə, neftin qiymətləri manatın məzənnəsini sabit saxlamaq üçün ölkəyə kifayət qədər vəsaitin daxil olmasına imkan verir: "O cümlədən ölkədən kapital ixracına nəzarət güclənib, məhdudlaşdırma yaradılıb. Valyuta rejimi ölkədən valyuta axınına nəzarət etməyə imkan verir. Bu baxımdan siyasi bir gərginliyin olmayacağı təqdirdə manatın məzənnəsində dəyişikliklər elə də gözlənilən deyil. Əvvəlki illərdən fərqli olaraq ölkədən maliyyə axınına nəzarət gücləndirilib. 2018-ci ildə də manatın taleyi neftin qiymətindən birbaşa asılı olacaq. Neftin qiymətindəki mövcud durum hələ ki, manatın məzənnəsinin qeyri-neft sektorundan asılı olmasına imkan vermir, daha çox neft sektorundan asılı vəziyyətdədir. Növbəti ildə də manatın taleyi neft baza-

Bayram günlərində manat stabil qalacaq

Azər Mehtiyev: "Hər hansı narahatlıq doğuran məqam görünür"

rında baş verən dəyişikliklərlə bağlı olacaq. 2013-2014-cü illərdəki qədr olmasa da, neft gəlirlərindən asılılıq həlledici rol oynayacaq. Əgər neft baza-

rına təsir edəcək hər hansı siyasi gərginlik baş verməyə, gələn il qiymətlər Azərbaycanda üçün sərfəli həddə olacaq. Gələn il məzənnə ilə bağlı ciddi gərginlik gözlənil-

mir. Lakin bu ölkə iqtisadiyyatındakı sabitliklə bağlı deyil, neftin qiymətləri, ölkənin valyuta ehtiyatları baxımından belə qiymətləndirilir. 2018-ci il həm də seçki ildir,

siyasi proseslər pik həddə olacaq. Yalnız bizdə deyil, Rusiyada da prezident seçkisi il olacaq. Təbii ki, bu proseslər təsirsiz ötürməyə bilər. İqtisadi baxımdan gələn il üçün manatın məzənnəsinin ən azı birinci yarımda sabit olmasını söyləmək olar".

Iqtisadçı ekspert Pərviz Heydərov da bildirdi ki, yaxın və orta perspektivdə manatın məzənnəsi sabit qalacaq: "Artıq Mərkəzi Bankın (AMB) Dövlət Neft Fondunun iştirakı ilə keçirilən cari ilin son valyuta hərəracında məzənnə müəyyən edilib. Heç bir dəyişiklik yoxdur. Ümumiyyətlə, məzənnədə belə qısamüddətli vəziyyətdə hər hansı bir dəyişiklik gözlənməyə dəyməz. Söhbət, yalnız qiymətlərin arta biləcəyindən gedə bilər ki, bu da mərhələli olaraq baş verir. Məlum olduğu kimi inflyasiya demək olar ki, 14% təşkil edir. Manatın xarici valyutalara, xüsusən də ABŞ dollarına münasibətdə isə nə indi, nə də yaxın və orta perspektivdə hər hansı bir dəyişiklik gözlənilir".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Yanvarın 1-dən nələr bahalaşacaq...

Bəzi xidmətlər, spirtli içkilər və tütün məmulatları, maşınların gömrük rüsumu artacaq; ucuzlaşan məhsullar da olacaq

Yeni il sayılı günlər qalır. Bayram öncəsi əhalini narahat edən məsələlərdən biri də qiymətlərin artımı ilə bağlıdır. Adəti üzrə bu ərəfədə bazarlarda qiymət artımı müşahidə edilir. Digər tərəfdən cari ilin son aylarında hökumətin vergi və gömrük rüsumları ilə bağlı verdiyi bəzi qərarlarda var ki, məhz yanvar ayının 1-dən etibarən qüvvəyə minəcək. Bu da həmin qərarlara uyğun olaraq müxtəlif bazarlarda qiymət artımına gətirib çıxara bilər.

Ümumilikdə, yanvarın 1-dən hansı mal və məhsullarda bahalaşma gözlənilir?

Bu sualı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında cavablandıran **iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri** ilk növbədə spirtli içkilərin və tütün məmulatlarının aksiz vergisinin artırılmasına diqqət çəkdi: "Dəqiq məlumat odur ki, spirtli içkilər və tütün məmulatları yanvar ayının 23-də qüvvəyə minən qərarla təqribən 20-25 faiz bahalaşacaq. Həmin məhsullarda kifayət qədər nəzərə çarpan bahalaşma olacaq. Çünki aksiz vergiləri birdən-birə iki dəfəyə yaxın qaldırıldı. Bu da qiymətlərə birbaşa təsir edən amilə çevriləcək. Ölkəyə gətirilən yeni və köhnə avtomobillərin aksiz vergisi də dəyişdirildi. Yeni avtomobillərdə hər kubsantimetərə görə 40 sent idi, bu 70 sentə qaldırıldı. Köhnə avtomobillərdə 70 sent idi, 1.20 dollara qaldırıldı. Nəyə görəsən bu yalnız dollarla hesablanacaq və dolların cari

məzənnəsinə uyğun olaraq manat ekvivalentində vətəndaşdan tutulacaq. Deməli yanvar ayından avtomobillərdə də qiymət artımının olması gözlənilir".

Ekspert bəzi məhsullarda ucuzlaşma ola biləcəyini də dilə gətirdi: "Bəzi məhsulların, xüsusən kərə yağının gömrük rüsumları aşağı salınmışdı. Bu bazara cüzi də olsa təsir etməyə başlayıb, bundan sonra da təsir edə bilər. Təqribən 50 qəpik-1 manat intervalına qiymətlə ucuzlaşa bilər. Başqa bir qərar isə aviasiya texnikasının ölkəyə gətirilməsinin aksiz vergisi və rüsumları sıfırlandı. Bunun vətəndaşlara birbaşa aidiyyəti olmasa da, AZAL-ın və onun törəmə şirkətlərinin xərclərini azalda bilər. Bu da qiymətlərə müsbət təsir edə bilər, şirkətlərin müəyyən endirimlərə getməsinə səbəb ola bilər. Əsas nəzərəçaracaq və əhalinin bir qisminə təsir göstərəcək qərarlar son zamanlar spirtli içkilər

və tütün məmulatları ilə bağlı oldu. O da kifayət qədər böyük bir həcmə malikdir. Ölkədə il ərzində spirtli içkilərə və tütün məmulatlarına 4 milyard manatdan yuxarı vəsait xərclənir. Bu qərar əhalinin müəyyən qisminə təsir göstərəcək. Düzdür, bu sosial məsələ deyil və sosial narazılığa da səbəb ola bilmir".

N.Cəfərinin fikrincə, ərzaq bazarında yağın qiymətindən başqa ciddi bir dəyişiklik, yəni ucuzlaşma olacağı gözlənilir: "Əksinə, mən düşünürəm ki, mövsümi xarakterli təsirlər də artacaq və yeni məhsullar çıxana qədər kənd təsərrüfatı məhsullarına qiymət

azalması gözləmək əbəsdir. Ərzaq məhsulları ilə bağlı Azərbaycanda pis bir ənənə var ki, bayram öncəsi qiymət artımları olur. Həmin tendensiya bu gün də hiss olunur. Novruz bayramı öncəsi də müşahidə olunacaq. Yerli kənd təsərrüfatı məhsulları əsasən aprel ayının sonu, may ayının əvvəlindən bazara çıxmağa başlayır. İlk həftələrdə çox baha olsa da, bir müddət sonra yerli məhsul bolluğu yarananda qiymətlərə müsbət təsir göstərir. Təxminən hələ ilin iyun ayının əvvəlindən kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətində ucuzlaşma müşahidə ediləcək".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Ağstafada dəhşətli qətl - kişini öldürdü yolun kənarına atdılar

Ağstafada dəhşətli qətl törədilib. APA-nın qərb bürosunun məlumatına görə, hadisə rayonun Xətai kəndində qeydə alınıb. Gəncə şəhər sakinini, 1977-ci il təvəllüdü Əliyev Samir Fikrət oğlunun meyiti yol kənarında tapılıb. Ona məxsus "VAZ-2104" markalı maşın isə meyitin yanında yarımtənə qaldırılıb.

S.Əliyevin qətlə yetirildiyi məlum olub. Baş verən dəhşətli qətlə bağlı cinayət işi başlanıb.

Rayon Prokurorluğundan APA-ya verilən məlumata görə, faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, müvafiq ekspertizalar təyin olunub.

Ağstafa rayonunda törədilmiş qətlə bağlı Daxili İşlər Nazirliyinin və Baş Prokurorluğun təcrübəli əməkdaşlarından ibarət istintaq-əməliyyat qrupu Ağstafa rayonuna ezam ediliblər.

Bunu APA-ya **Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin rəhbəri Eldar Sultanov** deyib.

Hazırda hadisəni törədən şəxs və ya şəxslərin müəyyən edilərək tutulması istiqamətində zəruri və təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Elan

Həsənov Həsənağa Cənəli oğlunun adına 3 yanvar 2004-cü ildə verilmiş seriya FM 023736 nömrəli Bakı şəhəri Texniki İnvəntarlaşdırma və mülkiyyət hüquqlarının qeydiyyatı idarəsi tərəfindən verilmiş çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Dekabrın 23-də Quba rayonunun Xinalıq kəndindən Tufandağ istiqamətində yürüşə çıxmış "Gilavar" hava və ekstrim idman klubunun 3 üzvü Babur Hüseynov, Namin Bünyatov və Fəridə Cəbrayılzadə hələ də tapılmayıblar.

Dekabrın 26-dan başladılan alpinistlərin axtarışları heç bir nəticə vermir. Məlumatlara görə dekabrın 29-da da səhər saat 5-dən etibarən yenidən axtarışlar başlanılıb. Bu barədə məlumat verən "Gilavar" hava və ekstrim idman klubunun direktoru Ziya Qasimov bildirib ki, hələ ki, dəqiq iz yoxdur: "Axtarışlarımıza davam edirik. Dövlət Sərhəd Xidməti, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və FAİREX üzvlərindən ibarət komanda axtarışlar aparır".

Qeyd edilən qruplardan başqa Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Aviasiya dəstəsinin "Mi-17" markalı helikopteri, Şimal Regional Mərkəzinin axtarış-xilasetmə qrupu, Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin dağ-xilasetmə dəstəsi və peşəkar alpinistlərdən ibarət könüllü dəstənin cəlb olunduğu axtarışlarda yeni, hətta köhnə uçqun yerləri də qazılır.

Ziya Qasimov da bildirib ki, Laza istiqamətinə kimi hər yer axtarılır: "Bəzi yerlərdə qar uçqunları var, onları qazırıq. Hətta daha əvvəldən baş vermiş qar uçqunlarını da qazırıq ki, əmin olaq".

Dekabrın 28-də isə yoxa çıxan alpinistlərin dostları onların marşrutunu əks etdirən qrafika paylaşmışdılar. Onlar xilasedicilərdən axtarış apararkən, bu qrafikadan da istifadə edilməsinin işə yaraya biləcəyini demişdilər.

Ötən sayımızda da qeyd et-

İtkin düşən alpinistlərdən hələ də xəbər yoxdur

Onlardan birinin ad günüdür...

mişdik ki, alpinistlər yola çıxan zaman onların üzərində 4 günlük azuqəsi olub. Bu baxımdan yanaşsaq, artıq itkin düşən alpinistlər haradasa sağ qalsalar belə, onların yeyəcəkləri yoxdur. Lakin bu alpinistlərin ikisi Babur Hüseynov və Niyam Bünyatov peşəkar dağçılardır. Onlar ölkə zirvələri ilə yanaşı "Kazbek", "Elbrus" zirvələrində də olublar.

Bu baxımdan onların sağ qalma ehtimalları hələ də tam sıfıra düşməyib. Dağçılar bildirirlər ki, əslində 3 nəfərin qış vaxtı dağa çıxması doğru hal deyil. Onsuz da təhlükəli olan Tufandağ zirvəsinə 3 nəfərin çıxması birmənalı şəkildə risklidir.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi axtarışa könüllülər də qoşulub. Dekabrın 28-də 150-dən ar-

tıq könüllü müraciət edərək, alpinistlərin axtarışına kömək etmək üçün hazır olduqlarını bildirib.

Bütün müraciətlər diqqətlə nəzərdən keçirilib, yalnız peşəkar bacarıqları, eyni zamanda, yerli dağ relyefi və hava şəraiti ilə tanışlığı nəzərə alaraq axtarış üçün uyğun olan 10 nəfər seçilib. Ümumilikdə isə axtarışlar 3 istiqamətdə aparılıb.

raq heç bir iz yoxdur:

"Axtarışlar indi də davam etdirilir. Dağda axtarış aparən dostlarımızla hazırda əlaqə saxlaya bilmirəm. Çünki onlar dünən zirvəyə yaxın yerdə qalıblar və hazırda da üzü zirvədədir. Heç bir məlumat yoxdur ki, itkin düşənlər harada olublar. Sonuncu olduqları yeri araşdırmışıq, orada da heç bir iz yoxdur. Yalnız bəzi izlər tapılmışdı ki, o da tam deyildi. Çünki orada böyük uçqun olub. Dostlarımız qarın altında qala bilərlər. Normalda alpinistlərin arasında 2 metr məsafə olur. Ancaq bu da yenə də hündür- lükdən asılıdır. 2 metr məsafəni də iplə gedən zaman saxlayırsan. Ancaq biz bilmirik ki, bu adamlar iplə gediblər, yoxsa ki, ispisiz. Bu da məlum deyil. Dünən 10 nəfər könüllü seçildi, onlar getdilər. Lakin deyim ki, bu könüllülərə ehtiyac yoxdur. Çünki orada hazırda zirvədə 4 nəfər peşəkar alpinist var. Digərləri də aşağıda axtarıdadırlar. Xüsusi təyinatlı dəstə isə itlərlə axtarıdadırlar. Könüllülərin getməsi əlavə yük və təhlükədir. 3 nəfərin ora getməsi də çox təhlükəlidir. Qaydalara görə minimum 4 nəfər olmalıdır. Çünki birinin başı iş gələn zaman digər ikisinin onu daşıması çətin olur. Ona görə 4 nəfər olmalıdır ki, hansısa hadisə baş verən zaman 2 nəfər başına iş gələnin yanında qalır, digər biri isə kampa və ya yaxınlıqdakı kəndə kömək çağırmağa gedir. Lakin biz hərdən qaydaları pozub 2 nəfər olaraq dağa gedirik. Bu, doğru hal deyil. Dünən yada da belədir ki, 3 nəfərin dağa çıxmasına icazə yoxdur. Ancaq bizdə adi hala çevrilib. Bəzi hallarda biz ipdən istifadə etmirik. Ancaq Bazardüzü zirvəsinə ipə ehtiyac var".

Onu da qeyd edək ki, Babur Hüseynovun sabah ad günüdür. Bu barədə axar.az saytı məlumat yayıb.

Sayt yazıb ki, o, 1990-cı il dekabrın 30-da Astara rayonunda anadan olub. Babur Hüseynov həm də Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşı olub. Haqqında yazılan məlumatlarda bildirilir ki, Babur polis orqanlarına qəbul edilməzdən əvvəl də bu idman növü ilə məşğul olub. Babur Hüseynov ötən il Şahdağ massivində yerləşən "İlham" zirvəsinə (4042 m) çıxıb. Bu il isə Gürcüstanın Kazbek dağında (5047) olub.

Bu ilin fevral ayında alpinist Namin Bünyatov isə iki nəfər həmkarı ilə bərabər "Elbrus" zirvəsinə fəth edib.

Üçüncü itkin düşən xanım alpinist Fəridə Cəbrayılzadə həm də fotoqrafdır. O hətta bu sahə üzrə mükafatlar da alıb. Belə ki, ötən il F. Cəbrayılzadə "Atlas Travel" təşkil etdiyi "Qış nağılı" fotomüsabiqəsində birinci yere çıxıb.

"Yeni Müsavat" axtarış barəsində danışan alpinist Elçin Quliyev bildirib ki, konkret ola-

□ Əli RAIS
"Yeni Müsavat"

Yeni ildə ümidini lotereyaya bağlayanlar

Varlanmağın ən əziyyətsiz yolu, yoxsa ilğim?..

Yeni ildən hər kəs özünə və yaxın ətrafına fərəhli yenilik, sevinc dolu günlər diləyir. Diləklər arasında özünə zənginlik, çoxlu pul və var-dövlət arzulanırlar da var. Bəziləri 2018-ci ildə daha çox pul qazanma yollarını axtarıb, beynində yeni ideyalar vardır, bəziləri isə bu var-dövlətə, pula bir anda - məhz yeni il gecəsi sahib olmaq istəyir.

Buna görə də "bəlkə şans bu dəfə mənə güldü" ümidi ilə 31 dekabrda oynanılacaq uduşlu lotereya biletləri alırlar və bununla da həyatlarının bir gecədə dəyişəcəyini inanırlar. Dünya təcrübəsində lotereyada qazandıqı pullar vasitəsi ilə yeni ilə zəngin addımlarla irəliləyənlər kifayət qədər olub. Məsələn, bir neçə il öncə Moskvada əslən Belarusdan olan bir bomj lotereyada 700 min rubl udub. Küçələrdə gecələyən, səfil həyat tərzini sürən 62 yaşlı kişi bu pula vətəninə özünə ev tikmək fikrindədir. Sən demə, Yuri adlı bomj axırıncı puluna lotereya alıb və bu bilet onun həyatını dəyişib. Vaxtilə Belarusda idman məktəbində məşqçi işləmiş Yuri sonradan yol qəzasında ailəsini itirib. Daha sonra onun evi də əlindən çıxıb. Pul qazanmaq üçün Moskvaya üz tutan Yuri burada yük daşıyıb, müxtəlif sahələrdə fəhləlik edib.

Şimali Karolina sakinisi, 47 yaşlı Glenda Blakvelləndən həyat yoldaşı Baddi mağazadan lotereya almağı xahiş edib. Lotereyanın səmərəsiz olduğunu sübut

etməyə çalışan qadın ərinin xahiş etdiyi "Powerball" bileti əvəzinə elə həmin gecə oynanan ani bilet alıb. Lakin bu bilet Glendaya 1 milyon dollar qazandı. Bütün vergi tutmalarından sonra qadına 415,5 min dollar ödənilib.

Azərbaycanda lotereya ilə zəngin olacağına inananlar çox deyil. Amma elə insanlar da var ki, illərlə heç nə qazanmasalar belə lotereya bileti almaqdan vaz keçmir, bəlkə şans bir gün onun da üzünə gülməyə bilər. Məhz buna görədir ki, metro çıxışlarında lotereya bileti satanların sayı da artıb. Bu gün Yeni il günü oynanılacaq lotereya biletləri arasında "Qoşa şans", "Yeni il Sevincləri", "Bingo" və sairə adda lotereya biletləri satılır. Satıcılar "Yeni ilə zəngin girmək istəyən lotereya alsın, 100 faiz uduşlu" deyərək müştəri səsleyirdilər.

"28 May" metrosu yaxınlığında lotereya bileti satan Murad Əliyev lotereya bileti alanların çox olduğunu dedi: "Adi günlərdə az olsa da, Yeni il lotereyaları alanlar çoxdur. Bir adam gəlir 5-10 bilet alır. Ötən il bir nəfər

məndən aldığı Yeni il lotereya bileti ilə 1000 manat pul qazanmışdı. Pul udanlardan götürüb mənə də şirinlik verənlər olur. Şirinlik deyəndə 50 manat verən də olur, bir kilo konfet gətirən də. Eləsi də olur ki, heç nə vermir, amma yenə də gəlib məndən bilet alırlar ki, sənin əlin düşərlə olub".

Bu vaxt yeni il gecəsi oynanılacaq lotereyalardan birini alan Nigar Qurbanova 31 dekabr gününü həyəcanla gözlədiyini dedi: "6 lotereya bileti aldım. Ümidliyəm ki, heç olmasa birinə nəşə düşər. Əgər pul uduşuna sahib olsam, birinci ev alacam. Hazırda kirayədə qalıram. Mən tez-tez lotereya alıram. Amma elə də böyük qazancım olmayıb. Bir dəfə 10 manat qazanmışam".

Uduşlu lotereya biletlərinin qiymətinə gəlincə isə 1-2 manat arasında dəyişir.

Qeyd edək ki, statistik məlumatlara görə, hər il dünyada ortalama 150-160 milyard dollar məbləğində lotereya satılır. ABŞ-da lotereyanın illik dövriyyəsi 30 milyard, Almaniya-da 6 milyard, Yaponiyada isə 8 milyard təşkil edir. Yalnız dövlət lotereyası olan İtaliya və İspaniyada isə 6,5 milyard illik dövriyyə mövcuddur. Özünə inam qazanmış lotereyalardan biri Böyük

Britaniyanın milli lotereyasıdır. Hesablamalara görə, bu lotereya dövlətə digər ölkələrə nisbətən daha çox gəlir gətirir. İsrail və Çexiya kimi dövlətlərdə milli lotereyaların statusu kifayət qədər yüksəkdir. Belə ki, lotereyadan gələn gəlir dövlət büdcəsinin səkkizdən bir hissəsini təşkil edir. Lotereya biznesindən isə ölkənin pul dövriyyəsinin böyük hissəsi keçir.

Bununla belə, bəzi ölkələrdə lotereya sosial xərclərin ödənilməsi üçün əlavə gəlir mənbəyi sayılır. Məsələn, İtaliyada satılan lotereya biletlərinin 15 faizi sosial ehtiyaclar, 3,1 hissəsi isə büdcə xərclərinə hesablanır. Skandinaviya ölkələrində isə bir qayda olaraq sosial müdafiə təşkilatları məhz lotereya oyunlarından gələn gəlirlə fəaliyyət göstərir. Finlandiyada idman təşkilatlarının büdcəsinə yatırılan pullar bir şəbəkədə birləşən dövlət lotereyalarından ödənilir. Bunlardan ən böyüyü Finlandiyanın milli lotereyası Veikkausdur. Bu lotereyanın orta dövriyyəsi 630 milyon dollar təşkil edir. Bu məbləğin 40 faizi uduşlara sərf edilir. Bütün xərclər istisna olmaqla, şirkətin ümumi gəliri mədəniyyət və idmanın inkişafına gedir.

□ Günel MANAFLI
Fotolar müəllifindir

MÜSAVAT

Son səhifə

N 276 (6889) 30 dekabr 2017

Pis xatirələrdən qurtulma günü var imiş

Pis xatirələrdən qurtulmaq mümkün ola bilər. "San Diego School of Medicine"də çalışan elm adamları bu işi laboratoriya şəraitindəki siçanlarla sınaqdan keçirdikdən sonra nəticə əldə ediblər. Elm adamları əvvəlcə siçanın işıqdan qorxması üçün şərait yaradaraq bir təcrübə aparıblar. İşığa doğru gedəndə ayağından elektrik verilən siçan, işıqdan qorxmağa başlayıb. Daha sonra neyronlar arasındakı bağlantıyı qopararaq siçanın bu qorxusuna tamamilən qalib gəlməsinə nail olunub. İşin maraqlı tərəfi odur ki, siçanın neyronlarının arasındakı bağlılıq gücləndiriləndə siçan təkrar işıqdan qorxmağa başlayıb, yəni yaddaşında yox olan xatirələr geri gəlib. Bu sınaqla Jim Carreynin məşhur filmi ağla gəlsə də, araştırmacılar bunun "Alzheimer" xəstələri üçün istifadə oluna biləcəyini düşünür. Bu günlərdə isə dünyada pis xatirələrdən qurtulma günü keçirilib. İnsanlar il ərzində ən pis xatirələrini vərəqə yazıb, simvolik olaraq onlardan qurtulurlar.

Pişik Londondan Şotlandiyaya qaçdı

Londonda öz sahiblərindən qaçan pişik Şotlandiyada tapılıb. Bu da pişiyin öz evindən 725 kilometr uzaqlaşması deməkdir. Bu barədə lenta.ru saytı yazıb. 10 yaşlı Pablo adlı pişik itkin düşəndən bir il sonra Şotlandiyanın o qədər də böyük olmayan Rosayt şəhərində tapılıb. Pablo bankın avtomatik qapılarından içəri girib və kreslodə yuxuya gedib. Bank işçiləri onu veterinara təhvil verəndə üzərində sahibinin kimliyi olan mikroçip tapıblar. Təxmin edilir ki, pişik Şotlandiyaya yük maşının üstünə hoppanaraq çatıb. Bu vaxta qədər dəfələrlə təcrübədə pişiklərin uzun məsafə qət etmələri görünüb. Amma bu zaman pişiklər daha çox evə qayıtmaq üçün belə "səyahətlər" ediblər.

12 dollar ödə, kafedə kirpi ilə birgə otur

Yaponiyanın paytaxtı Tokio şəhərində müştərilərin açılan kafe öz qəribəliyi ilə diqqət çəkir. Belə ki, bura gələn müştərilər kafedəki kirpirlə oynaya bilirlər. Bu barədə lenta.ru saytı "The Guardian"a istinadən xəbər verib. Kafedə bir saat oturmaq üçün həftə içi 9, gəftə sonları isə 12 dollar ödəmək lazımdır. İçəridə 20 növə yaxın kirpi saxlanılır. Heyvanlar şüşə qutularda saxlanılır və onların hər birini ələ götürmək mümkündür. Kafenin əməkdaşı Mizuki Murata deyir ki, daha öncə dovşanlı kafedə çalışsa da, kirpirlə vaxt keçirmək onun ən böyük arzusu olub. "Biz bu layihə ilə insanlara sübut etmək istədik ki, iynələrinə baxmayaraq kirpilər çox şirin heyvanlardır. Ümid edirəm ki, biz qonaqlarımızı onlara toxunmaq qorxusundan azad edə biləcəyik".

2015-ci ilin noyabrında isə Britaniyanın Bristol şəhərində pişiklər üçün pub açılmışdı. Kafenin 44 yaşlı sakini Lyuk Deniels demişdi ki, elə 15-ə yaxın pişik bu məkanın divarları arxasında doğulub.

Sevdiyini öpmək üçün... telefon da var imiş

Uzaq məsafəli münasibətdən narazı olanlara texnoloji çıxış yolu tapılıb. "Kissenger" adlı aparat sayəsində ağıllı telefonla edilən görüntülü danışıq zamanı eyni zamanda danışıq zamanı insanla öpmək də mümkündür. Ağıllı telefonlar bir qoruyucu qılıf kimi taxıla bilən aksesuarın adı 'kiss' (öpüş) və 'messenger' (mesaj çatdıran) sözlərinin birləşməsindən yaranıb. Sözügedən aksesuar mobil vasitə tərəfindən qarşı tərəfdəki insana güc dalğaları yollaır. Bunun sayəsində qarşı tərəfdəki insan da digər istifadəçinin yolladığı öpüşü yenə öz aksesuarı sayəsində hiss edə bilər. Hələlik inkişaf mərhələsində olan bu məhsulun demo versiyasından istifadə edilə bilər. Hazırda sadəcə iPhone'lar ilə uyumlu olan məhsulun yaxın günlərdə Android telefonlarla da uyumlu hala gətiriləcəyi gözlənilir.

QOÇ - Hansısa məclisə dəvət alacağınız gözlənilir. Bu, daxili təlatümlərinizin sakitləşməsinə səbəb ola bilər. Hər halda, ovqatınız xeyli yüksələcək. Sütunu möhkəm olan planlarınızı bir daha götür-qoy edin.

BUĞA - Bu gün işgüzar sövdələşmələrdə iştirak etmək olduqca əhəmiyyətlidir. Bu baxımdan tövsiyələrimizdən maksimum istifadə etməyə çalışın. Axşama doğru qonaq getmək də əlverişlidir.

ƏKİZLƏR - İlahi qanunlara əməl etməsinizsə, ulduzlar sizə yardımçı olacaq. Nahar ərəfəsində və sonrakı saatlarda bir neçə sürprizlə rastlaşma ehtimalınız böyükdür. Buna hazır olun.

XƏRÇƏNG - Bacardığınız qədər bütün diqqətinizi dincəlməyə yönəldin. Onsuz da fəaliyyətlə bağlı bütün cəhdləriniz boşa çıxa bilər. Amma uzaq səfərə çıxmağa ehtiyac yoxdur.

ŞİR - Bəxtinizdə çox uğurlu bir gün durur. Əzmkarlığınızı artırmaqla bu proqnozu reallığa yaxınlaşdırın. Şəxsi işlərinizdə böyük dönüş start götürə bilər. Perspektivli təkliflər də mümkündür.

QIZ - Təxminən saat 13-ə qədər ümumi əhvalınızda xoş nüanslar nəzərə çarpacaq. Hətta sevindirici xəbər və ya təklif də ala bilərsiniz. Sonrakı müddətdə isə neytrallığınızı təmin etməlisiniz.

TƏRƏZİ - Yaxşı olar ki, bu təqvimin ilk yarısını oturaq şəraitdə keçirəsiniz. Hər hansı fiziki iş və səfər sizə zərər yetirə bilər. Sonrakı müddətdə isə özünüza istirahət guşəsi arayın.

ƏQRƏB - Maraqlı hadisələr yolunuzu gözləyir. Ətrafınızda baş verən hər bir proses daha çox xeyirli nəticə verəcək. Əgər təşəbbüskarlıq öz əlinizdə olmasa, bütün təkliflərdən imtina edin.

OXATAN - Yeni əlaqələr yaratmaq istəyirsinizsə, aktivliyinizi artırın. Çünki bu gün arxasınca getdiyiniz işlərin əksəriyyəti reallaşmalıdır. Heç nəyə, ələlxüsus da insanlara ümitsiz yanaşmayın.

OĞLAQ - Müəyyən təsirlərə məruz qalsanız da, təmkininizi pozmayın. Əgər rəqibinizi yerində oturtmağa əmin deyilsinizsə, risk etməyə dəyməz. Yaxşı olar ki, hər şeyi zamanın ixtiyarına buraxasınız.

SÜTÖKƏN - Nahara qədər əksər istiqamətlərdə düşərli bir gün yaşayacaqsınız. Sonrakı müddətdə isə bir qədər neytral mövqe nümayiş etdirməlisiniz. Daxili şübhələrinizə son qoyun.

BALIQLAR - İşgüzar sövdələşmələrdə iştirak üçün ideal təqvimdir. Nüfuzlu insanlarla təmasda olmanız sizi şöhrətə yaxınlaşdırabilir. Diplomatik bacarığınızı maksimal səviyyəyə çatdırın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Gənc qız gündə 26 litr su içir

26 yaşındakı ingilis Saşa Kennedi iki yaşından etibarən sudan asılı vəziyyətdə yaşayırdı. Hər gün orta hesabla 26 litr (100 stəkan) su içən iki uşaq anası evdə su butulkası olmadan çıxarmırdı. Amma Saşanın bəlası bununla yekunlaşmırdı. Ən uzun yuxusu 1 saat olan Saşa gün ərzində 40 dəfə ayaqyoluna çıxırdı. Həkimlər isə deyirdi ki, çox nadir görülən bu xəstəlik qandakı bəzi vitaminlərin əskikliyindən qaynaqlanırdı. Amma bu miqdarda su içmək onun səhhətində hər hansı problem yaratmırdı.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100